

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dneh po praznikih. — Posamezna številka Din 1[—], na 16 straneh Din 2[—], mesečna naročnina Din 20[—], za tujino Din 30[—]. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71.

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo. — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju,
Slomškov trg št. 4.

Št. 84

Ljubljana, torek, dne 9. septembra 1930

Leto I.

Velike svečanosti v Topoli in na Oplencu

Posvetitev cerkve - Svečan prenos krste - Svečanostim so prisostvovali Nj. Vel. kralj in kraljica, vsa generaliteta, vsi bani in ogromna množica ljudstva

Beograd, 8. septembra. AA. Davi že dolgo pred solnčnim vzhodom so se ljudje začeli zbirati po cesti, ki vodi v Topolo. Ceste so bile nabasane z množicami kmetov iz bližnje in daljne okolice, ki so vsi hoteli prisostvovati prenosu zastav in svečanemu prevozu kosti vodje Karagjorgja iz njegove zadužbine v Topoli v njegovo kraljevsko zadužbino na Oplencu. — Na Oplencu je namenjeno velikemu vodji Karagjorgju, da večno počiva ob svojem vnuku kralju Petru I. Velikemu Osvoboditelju. Tam bodo stare zastave polkov vse dotlej, dokler bomo živeli mi in naš narod, kot svetel primer in trajen opomin bodočim pokolenjem.

Ob 8. zjutraj se je začela sama posvetitev kraljevske zadužbine v Oplencu. Slavnostno cerkveno dejanje je bilo izvršeno v popolnoma intimnem rodbinskem krogu kraljevske rodbine. Činodestvoval je Nj. svetost patrijarh Varnava z episkopoma Jovanom in Georgijem in svečeniki iz Topole Gjorgjevićem in Guzvićem, predsednikom duhovnega sodišča Vaso Brankovićem in dvornim proto in dijakoni. Obredu so prisostvovali Nj. Vel. kralj z Nj. Vis. knezom Arsenom in knezom Pavlom v spremstvu dvorne suite.

Potem ko je bila posvetitev opravljena, se je začela prva služba božja v kraljevski zadužbini na Oplencu. Liturgiji so razen Nj. Vel. kralja, Nj. Vs. knezov Arsen in Pavla prisostvovali še Nj. Vel. kraljica Marija in kneginja Olga.

Ob 10. se je začela iz cerkve slavnostna procesija, ki je šla iz kraljeve zadužbine v Karagjorgjevo zadužbino v Topoli. Na čelu procesije so nesli tri stare Karagjorgjeve zastave, za njimi pa so šli svečeniki, člani kraljevskega doma in dvorno spremstvo. Ob 10:45 se je pojavil pred cerkvijo Nj. Vel. kralj, burno in frenetično pozdravljen množice prebivalstva. Vso pot, po kateri je šla procesija, je bila na eni strani postrojena vojska, na drugi strani pa množično seljaštvo iz bližnje in daljne okolice. Povsod, kjer se je Nj. Vel. kralj pojavil, ga je prebivalstvo navdušeno pozdravljalo.

Ob 10:50 je procesija prispela v topolsko cerkev. Tam je bila odslužena kratka spominška svečanost, nato pa so Nj. Vel. kralj in Nj. Vis. kneza Arsen in Pavel ter vojvoda Bojović skupno s štirimi kmeti iz Topole prišli in nesli iz cerkve težko Karagjorgjevo krsto iz orehovine in jo postavili na lafeto pred cerkvijo. Tu je mestni svečenik Čeda Gjorgjević v svojem govoru poudaril pomembnost tega prenosa in podelil vodje Karagjorgja od njegove stare zadužbine. Nato je procesija spet krenila proti kraljevi zadužbini navkreber, kjer so se ponovno začeli vzkliki prebivalstva Nj. Vel. kralju.

Pred kraljevsko zadužbino v Topoli pa so se zbrali oni, ki so imeli čast, da osebno prisostvujejo temu velikemu dogodku; vsa kraljevska vlada, vsi bani, generaliteta, s komandanti armij na čelu, skupina rezervnih oficirjev in invalidov in velika množica drugega prebivalstva. Sredi pred cerkvijo so stale v vrsti vse stare zastave in zraven vsake izmed njih po en oficir, po en zastavonoša, dva vojaka in po eden invalid.

Pred cerkvijo so krsto vodje Karagjorgja vzdignili z lafete komandanti armij z generalom Bojovićem na čelu in jo nesli v cerkev, kjer so jo položili na katafalk. Nato so se pred samim vhomom v cerkev zadržali Nj. Vel. kralj in Nj. Vis. kneza Arsen in Pavel s spremstvom, v istem trenutku pa se je z druge strani pojavila Nj. Vel. kraljica Marija z Nj. Vis. prestolonaslednikom Petrom in Nj. Vis. kneginjo Olgo.

Svečan govor patriarha Varnave

Pred cerkvijo na Oplencu se je sprevod ustavljal. Patrijarh Varnava je spregovoril ta-le govor:

»Vaše Veličanstvo! Bogu je bilo všeč, da posvetimo ta sveti hram, zadužbino blagopokojnega kralja Petra Prvega Velikega Osvoboditelja, da se v njem slavi in poveljuje ime Gospodovo. Posvečenje opleskega hrama, prenos zemskih ostankov ne-

smrtnega vodje Karagjorgja iz njegove topolske zadužbine v ta veličasten hram in prenos s slavo ovenčanih zastav, so v življenju slavne vladarske hiše in vsega našega naroda pomembni zgodovinski dogodki.

V tem redkem pobožnem momentu čutimo mi vsi misel božjo, ki je v vseh časih spremljala naš narod. Ponavljajo se zgodovinski dogodki, ne le oni iz poslednje dobe naše zgodovine, marveč tudi iz najstarejše prošlosti. Pred nami so večne vladarske ideje o ujedinjenju našega naroda in ustvaritvi nove kulture.

To, kar doživlja vzvišeni kraljevski dom, doživlja tudi ves naš narod, ker so se ustvarile večne ideje vseh znamenitih vladarjev naše zgodovine, od srednjega veka do najnovejše dobe.

Težnja našega naroda, da se osvobodi in ujedini, je naša izraza v naši jugoslovanski državi. V osebi Vašega Veličanstva vidi naš narod posebej vse ono, kar so ustvarili naši predhodniki in kar živi v trajnem spominu vsega našega naroda.

Predhodnik naše vladajoče dinastije, nesmrtni vodja Karagjorgje se je po volji Vsemogočnega postavil na čelo dičnih Sumadincev in jih v borbi z močnejšim sovražnikom vodil do osvobojenja. On je našo s slavo ovenčano Sumadijo spremenil v Piemont, v predhodnika naših osvobojenih in ujedinjenih dežel.

V duhu najstarejših tradicij, ne samo resnega junaštva, nego tudi vere, prosvete in kulture, je vodja Karagjorgje v najtežjih trenutkih borbe pokazal, da si je v sveti ne samo osvobojenja in ujedinjenja samega, nego tudi stvariteljskega duha slav- nih Nemanjićev.

Njegov skromni hram v Topoli je vedno spominjal njegove potomce na tisto dobo ustvarjanja. Mi smo danes še žive priče, da sta njegov slavni vnuk blagopokojni kralj Peter in njegov pravnuk Nj. Vel. kralj Aleksander I. izpolnila njegovo stremljenje in stremljenje njegovega naroda. Zgradila sta na Oplencu veličastni hram, pred katerim stojimo in gledamo vso njegovo lepoto. V lepoti tega hrama je izražena globoka pobožnost in visoka kultura, umetniški okus in bogati talent mladih srbskih

umetnikov. Niti v Srbiji za časa Nemanjićev niti drugod ni narod do danes imel tako sijajnega hrama s tako bogatimi mozaiki in freskami. V tem hramu bo našel vsak tiho zatočišče za svojo molitev in za svoje razmišljanje o umetniški dovršenosti te stavbe in njenih notranjih okraskov.

Vse to dokazuje veličino in talent naše- ga naroda, njegovo sposobnost in ljubezen do vsega onega, kar je lepo, pobožno, kulturno in tako blagorodno po duši in čuvstvu.

Ta zadužbina bo večni izraz pobožnosti blagopokojnega kralja Petra Velikega Osvoboditelja in našega vzvišenega kralja Aleksandra I. Večna slava blagopokojnemu vodji Karagjorgju in kralju Petru! Živel naš kralj Aleksander I. in njegov vzvišeni dom!

Preden je sprevod spet odšel od topolske cerkve, je govoril še topolski svečenik Čeda Gjorgjević.

Potem, ko je svečanost odpelo, so odšli Nj. Vel. kralj in kraljica z Nj. Vis. prestolonaslednikom Petrom in knezoma Arsenom in Pavlom ter kneginjo Olgo in vsem spremstvom v cerkev. Za njimi so nesli stare zastave v najglobljem molku vseh prisotnih. Zastave so položili na določeno mesto, krsto vodje Karagjorgja pa v poseben sarkofag, kjer bo posledaj počival. Nato je bilo kratko blagodarjenje za Nj. Vel. kralja in njegov vzvišeni dom.

S tem je bila svečanost v cerkvi končana in Nj. Vel. kralj in vsi člani njegovega doma so odšli iz cerkve spet burno pozdravljeni od desetisočev prebivalstva z navdušenimi vzkliki. Nj. Vel. kralj se je umaknil s svojo rodbino v dvorec na Oplencu, kjer je bilo prirejeno svečano kosilo za povabljenca, to je za kraljevsko vlado, vse bane, generaliteto, delegacije polkov in odličnike iz mesta in okolice. V tem času je bilo dovoljeno narodu, da stopi v cerkev. Množice so se takoj zgrnile pred vhode in nekaj tisoč ljudi je polni dve uri hodilo v cerkev in si ogledovalo krsto vodje Karagjorgja in stare s slavo ovenčane zastave.

Popoldne je bila narodna veselica, za vo- jake pa, ki so bili v špalirju, je bil prirejen poseben obed.

Po dogodkih v Trstu

Učinkovita žalna manifestacija — Konec časopisnih komentarjev v italijanskih listih

Trst, 8. septembra. d. Med Slovenci, ki bivajo v Italiji, je vest o usmrtni štiri- rojakov vzbudila velikansko žalost. Vse prebivalstvo v okolici Trsta in na prejšnjem Primorskem je včeraj brez dogovora priredilo tiho in učinkovito žalno manifesta- cijo. Vsi možje, žene, starčki in otroci so zapustili svoja stanovanja in odšli na pro- sto in v gozdove. Tam so tiho jokali in ob- ljubili, da 24 ur ne spregovore nobene be- sede, da na ta način počaste spomin na nesrečne žrtve.

Trst, 8. septembra. n. Italijanski listi so zaključili svojo kampanijo zaradi procesa in obsodbe v Trstu. Listi pravijo, da jugo- slovanski tisk doslej še ni objavil nikakega komentarja o dogodkih, marveč, da je le registriral pisanje italijanskih časnikov.

Komentarji dunajskih listov

Dunaj, 8. septembra. d. Nekateri dunaj- ske liste so pustili dogodki v Trstu hlad- ne, kajti nekateri že davno koketirajo z ita- lijanskim fašizmom, drugi zopet pa se bo- je, da bi jim tiskovni šef Mussolinijev od- tegnil poštni debit. Samo »Die Arbeiter Zeitung«, »Das kleine Blatt« in »Der- nicksy Listy« so že ob začetku procesa ožigali postopanje proti Slovincem v Trstu. »Der Abend« karakterizira danes usmrtni sli- ko Mussolinija, ki drži v roki rabeljevo se- kiro in se opira na rabeljevo tnalno. Pod si- ko je napis »tržaški rabelje«. Tudi »Der Tag« in »Extra Blatt«, obojata tržaške do- godke. Velikonemške »Wiener Neueste Nachrichten« pa pravijo med drugim: Za- padne sile so ustvarile ob Soči novo »Al-

zacija Lorenzo«. »Die Reichspost« molči, a ponatiskuje citate iz rimskih listov, v katerih se označuje usmrtni kot pravična.

Odmevi tržaške tragedije

Češki listi.

»Express«. Prvo vest, da so bili v Trstu ustreljeni 4 jugoslovanski mladeniči, je objavil »Express« v posebni izdaji, za katero so se ljud- je kar trgali. V svojem komentarju pa pravi list, da je z izvršitvijo te obsodbe fašistični režim strahovito udaril samega sebe in se posta- vil ob stran krvavega boljševiškega režima. List poziva češke fašiste, da to grdo ime opu- ste.

»Narodni listy« objavljajo na prvi strani članek pod naslovom

K večeršnjem političnem umoru v Trstu.

Članek se glasi: Krvava fašistična roka je včeraj napisala v zgodovino slovenskega mučeništva štiri nova imena. Ni mogel zadostiti krvoželjni Neronovihi potomcev umor v Pulji; za Vladimirjem Gortanom prihajajo nove žr- tve! Včeraj zjutraj so bili prepeljani štirje mladi slovenski rodoljubi na jugoslovansko mejo in ko jim je sonce prineslo zadnji pozdrav z bližnje, svobodne Jugoslavije, so počile salve iz karabink. Štiri slovenske matere so izgubile svoje sinove.

Po izkušnjah iz procesa proti Vl. Gortanu se je vedelo, kaj obtožence čaka. Isto so- dišče in isti general, ki je sodil Gortana, je sodil tudi nje. Pripeljali so jih iz Rima, uklenjene v verige in že naprej obsojene.

Ves ta tržaški proces je le odvrtna igra, ki naj prepriča svet o slovenskem barbar- barstvu, ki z bombami ogroža rimsko civi- lizacijo. Razzodba ni bila iznenadenje. Pri- čakovala se je. Niti to ni iznenadilo, da je bila obsodba izrečena pozno v noč in izvr- šena na vse zgodaj. Postopalo se je nalašč tako, da se ne bi moglo očitati kralju, da ni pomilostil obsojencev in niti kraljici, da se ni zavzela za sinove svojega naroda.

Vse to ni iznenadilo. Fašizem je napo- vedal iztrebitelno vojno vsemu neitalijan- skemu na italijanski zemlji. Zaprte so slo- venske šole, knjižnice in prosvetni zavodi. Prepovedana je slovenska molitev v cer- kvah. Zabranjena je slovenska knjiga. Po- italijančena so slovenska krajevna imena. Slovenski jezik je brezobzirno tlačen. Slo- venska inteligenca je od fašističnih terori- stov iztrebljena ali pa umira v italijanskih ječah ali taborih za internirance na odda- ljenih otokih. In da bi se to, kar je še ostalo, balo tudi najbolj mirnega narodnega dela, si izmišljuje fašistična justica veleizdajni- ške procese in preliva slovensko kri!

To pa je iznenadenje; da se ti strašni, po kazni kričeči zločini vrše pred očmi civiliziranega sveta brez vsakega protesta, da se vrše brez krika protesta od strani onih, ki so znali priklicati nad Ameriko prokletstvo zaradi justifikacije dveh ita- lijanskih anarhistov, ki uprizarjajo protest- ne shode za umore na Kitajskem. To pa je iznenadenje. Ali pa morda molči svet samo za to, ker gre za Slovence?

Molče pa tudi Slovenci. Kje je vendar ta ljubezen slovenska? Ali smo pozabili na geslo: zvestoba za zvestobo? Ali bo molčala Praga, danes srce slovanstva? Ali ne bodo zagrmeli po praških ulicah protesti proti krvavemu Rimu? Ali ne bodo češke pesti

zagrozile tržaškimi morilcem?

Molči tudi Društvo narodov! A baš sedaj zaseda v Ženevi evropska manjšinska kon- ferenca. Gorje, če bi se kje dalo nemški manjšini nekaj manj, kakor pa določa ohranitev narodnih manjšin! Ves svet bi o tem zvedel! V Italiji pa ne samo da ne priznavajo pravic svojih manjšin, v Italiji kar surovo ubijajo te manjšine. Teda svet molči, molči Društvo narodov, molči manjšinska konferenca. Kaj je v resnici Dru- štvo narodov samo za to, da bi v njem vladala samo pravica velikih, majhnim pa da se nalagajo le bremena?

S priprostega človeškega stališča je to tako strašno, tako silno grozovito, da je danes, v 20. stoletju, po tem groznem voj- nem besnenju, še mogoče, da se justifira- rajo mladi ljudje samo zato, ker pošteno služijo svojemu narodu, ker se požrtvoval- no bore za njegovo svobodo, za njegove pravice, ki se mu brutalno odrekajo, ker se brani, da bi mu bil iztrgan materinski jezik, ker zahteva za sebe in za svoj narod najelementarnejša prava za nacionalen razvoj! Fantje, dijaki so postavljeni pred žrela arabink junakov od Soče!

V Trstu je bila včeraj prelita slovenska kri. Teško je verjeti, da bo vsaj sedaj na- sičena fašistična krvoželjnost. Sedaj je bil sila majhen del zaprtih »veleizdajalcev« ušojen. Italijanski tisk bo še naprej zbes- nelo plesal nad novimi grobovi. Posmeho- val se bo novim solzam slovenskih mater. Bo hujskal k novim žrtvam fašistične ju- stice!

Naj pa na eno ne pozabi Italija: Da je s krvjo narodnih mučeničkov označena cesta k svobodi! Glas v Pulju in Trstu prelite krvi je močnejši od krikov fašističnih čet! In ta kri kliče k maščevanju, ki pride. Ti

uriori ne ostanejo brez odmeva. Naj na to ne pozabi Italija!

Poklanjamo se v počeznem spominu pred spomi om včeraj umorjenih bratov. Padli so v svetem za stvar svojega naroda. Drugi pridejo na njih mesto. Maščevali jih bodo in zmagali!

Evropsko javno mnenje o obsodbi v Trstu.

O tržaški obsodbi pišejo te dni vsi evropski listi, in sicer večinoma zelo ostro. Posebno nastopa

francosko časopisje!

Tako piše »Populaire« pod naslovom »Nov zločin Mussolinij« v svojem uvodniku: »To ni nobena sodba, ampak enostavna izvršitev naredb, ki jo je dal Mussolini svojim slugam, ki bi jih bolj imenovali krvnike, a ne sodnike. Fašistovski režim se ne more obdržati brez nasilja in streljanja. Mussolinij je doležil zverinske obsodbe z namenom, da preplahi italijanski narod in da zlomi njegov odpor proti fašizmu. S procesom v Trstu pa je Mussolinij začel tudi svojo agresivno politiko proti Jugoslaviji. On se hoče poslužiti te obsodbe, da obdolži Jugoslavijo protitalijanskega delovanja. Poslužil pa se bo tega procesa tudi proti Franciji, ker je posebno sodišče baje ugotovilo, da obstoje zveze med antifašisti v Parizu in obsodenci v Trstu. Pričakovati moremo, da bo nastopala italijanska diplomacija predrzneje proti Jugoslaviji in Franciji, kar pomeni nevarnost za mir... Obsodba v Trstu mora prepričati prijatelje miru in napredka, da zahtevajo od evropskih vlad krepko politiko proti fašizmu. Slabotnosti je bilo dovolj. Politika izoliranja fašizma se vsiljuje sama od sebe.«

»Le Peuple« piše: »Novi zločin, ki je izvršen v strahovitih okoliščinah, je treba pripisati zločinskemu fašizmu. Mussolinijev tisk slavi kruto obsodbo. Ta obsodba, izrečena že v naprej, je akt nasilja proti slovanskim manjšinam v italijanskih pokrajinah. Je pa tudi akt izzivanja jugoslovenskega javnega mnenja, kjer je ta proces izzval globoko vzmernjenje. Baš ta proces pa je opomnil vnanji svet na to, da narodne manjšine v Italiji res obstoje, ki pa jih ne varujejo nobene pogodbe in ki so izpostavljene najhujšemu nasilju od strani fašizma. Nepriznavanje pravic manjšin pa je nevarnost za mir. Streljanje v Trstu je opomin, da ta nevarnost obstoji v Italiji kot delo fašizma.«

»Le Soir« piše: »Proces v Trstu izziva sledeče opazke: Najprej gnus nad izrekom sodišča, ki je pravi organ uradnega nasilja in kjer ni niti najmanjšega jamstva za pravico. Pred 8 leti, t. j. dokler ni prišel fašizem na površje, v Italiji ni bilo manjšinskega vprašanja. S svojimi metodami raznarodovanja pa je fašizem izzval pokret, ki je vsled razmer nacionalen, je pa tudi socialen in političen. Smrtna obsodba v Trstu bo izzvala nove nered, kajti nasilje rodi nasilje. Fašistična vlada naj bo prepričana, da bo na strele v Trstu odgovoril ves svet z zgrazanjem.«

Tudi belgijsko časopisje piše zelo ostro, n. pr. »Independence Belge«, ki zelo ostro kritizira obsodbo, zlasti pa njeno izvršitev. »Peuple« objavlja poziv jugoslovenskih emigrantov iz Italije na Društvo narodov in dokazuje, kako poguben je ta proces. Fašistovska Italija je prevzela težko odgovornost na sebe, zlasti z ozirom na svoje razmerje do Francije in Italije.«

Zadnje sportne vesti

Villacher S. V. — Ilirija 2:1 (0:0).

Prva mednarodna tekma jesenske sezone v Ljubljani je prinesla našemu prvaku poraz in to od kluba, ki je bil nedavno na lastnih tleh poražen po Iliriji s 6:0. Naš prvak se nam je predstavil v zelo slabi luči. Bil je sicer tekmo vse igre v znatni premoči, toda vsi napori so bili brezuspešni, ker so nekatere izredno slabe točke v moštvo pokvarile vse.

Zunanji rezultati.

Skopje: Hašk - Skopski 5:2 (4:2), Hašk - Jug (2:0).

Dunaj: prvenstvo: Wacker - Wac 3:2 (2:0), Vienna - Nicholson 3:0 (1:0), Rapid - Fac 2:0 (0:0), Admira - Sportklub 9:1 7:1, Slovan - Austria 2:0 (1:0).

Budimpešta: Bočak - FTC 3:2 (1:2), Hungaria - Kispest 3:1 (3:1), 3. okraj: Sabaria 3:0 (0:0), Ujpest - Vasas 4:1.

Berlin: Berlin - Hamburg 2:2 (0:1).

Kopenhagen: Danska - Nemčija 6:3 (3:2).

Svetovno prvenstvo v Pragi.

V rokometu je postala Avstrija svetovni prvak z zmago nad Nemčijo s 5:4 (1:4). V hokeju je ČSR premagala Jugoslavijo s 8:5 (5:2). Jugoslavija: Poljska 9:2 (4:0).

V lahki atletiki so se vršile finalne tekme: 60 m: 1. Walasiewicz (Pol.) 77, 2. Gelius (Nem.) 78, 3. Hitomi (Jap.) 78. — Skok v višino: 1. Braumüller (Nem.) 1'57 m, 2. Gissolf (Hol.) 1'57, 3. Notte (Nem.) 1'52, 4. Oken (Angl.) 1'50. — Disk: 1. Konopacka (Pol.) 36'80 m, 2. Fleischer (Nem.) 35'82 m, 3. Vivenza (Ital.) 35'23.

Francozi — Nemci

Pariz, 8. septembra. AA. Predsednik francoske republike Doumergue je imel na banketu, ki je bil z njim zaključen kongres nacionalne unije bivših bojevnikov in invalidov, govor, v katerem je poudaril, da tvorijo Francozi enoto in da soglašajo v glavnih vprašanjih francoskega naroda.

Berlin, 8. septembra. AA. General von Seeckt je izjavil, da leži bodočnost Nemčije v njeni novi armadi.

VREMENSKA NAPOVED.

Dunajsko vremensko poročilo. Nebo bo menja je oblačno in jasno, temperatura se bo malo spreminjala, vendar ne bo zanesljivo.

Vlada je solidarna in edinstvena

Tudi ministra dr. Korošec in Juraj Demetrovič se strinjata z izjavo vlade z dne 4. septembra

Beograd, 8. septembra. AA. Ministra dr. Korošec in Juraj Demetrovič sta se nahajala na potovanju, ko je bila seja ministrskega sveta dne 4. t. m., na kateri je »bilo med drugim v zvezi s prej sprejetimi sklepi sklenjeno objaviti, da člani kabineta izjavljajo: da imajo samo en program, ki je vsebovan v manifestu Nj. Vel. kralja dne 6. januarja 1929., in v sklepu kraljevske vlade z dne 4. julija t. l. Oni se zato smatrajo za člane homogenega kabineta, prepričani, da pravilni razvoj narodnega in državnega živ-

ljenja izključuje v bodočnosti povratek in vzpostavitev nekdanjih strank. Zato izjavljajo, da so odločeni, da v bodoče delajo samo na tej podlagi in se skupno udeležujejo ne glede na svojo prejšnjo strankarsko pripadnost.«

Takoj po povratku s pota sta ministra dr. Korošec in Demetrovič posetila predsednika vlade generala Petra Živkovića in mu izjavila, da se popolnoma strinjata z gornjim sklepom ministrskega sveta.

41. skupščina Ciril-Methodove družbe

Naša narodno-obrambna šolska organizacija je imela včeraj v Ribnici svojo 41. skupščino. Z jutranjim vlakom so prispeli v to idilično dolensko mestoce odborniki družbe in mnogi člani. Na kolodvoru jim je želel dobrodošlico podpredsednik moške podružnice Ciril-Methodove družbe v Ribnici lekarnar Ančič. Pri vstopu v trg je bil postavljen originalen spomenik iz suhe robe in tam je pričakalo goste številno občinstvo z županom Novakom na čelu, ki je tudi pozdravil dole goste. Mala Branka Peterlinova, učena meščanska šola in Božo Etjavac, učenc osnovne šole sta imela prisrčen nagovor na Ciril-Methodarje in izročila predsedniku družbe Aleksandru Hudoverniku svojevrstno hlepko iz lesenih cvetic, ki ne bodo ovenele, naker so jih še pozdravili predsednica ženske podružnice CMD v Ribnici ga Mali Klunova in imenu ribniškega Sokola Jurjevčič in v imenu gasilstva Lesar. Za poudrave se je v toplih besedah zahvalil predsednik notar Hudovernik.

Takoj nato se je vršil v občinski posvetovalnici zaupni sestanek družbinega vodstva in podružničnih zastopnikov. Ob pol dvanajstih pa je predsednik CMD notar Hudovernik otvoril v dvorani restavracije Podboj 41. skupščino družbe. Pozdravil je navzoče številno članstvo, posebej pa še zastopnika bana prosvetnega šefa dr. Lončarja, okrajnega glavarja iz Kočevja dr. Čučša, zastopnika Sokola mag. ph. Jos. Ančiča, ribniškega župana Ivana Novaka, univ. prof. dr. Kušaja, Matijo Zamida, viš. ravnatelja v p., dr. J. Rusa kot zastopnika Zveze kulturnih društev in gospo Šentjurčevico iz Trbovelj, ki se je udeležila vseh 41. skupščin.

V kratkih besedah je nato predsednik podal historijat dela CMD, ki je skozi štiri desetletja vršila nad vse požrtovalno nalogo narodno-obrambne organizacije. Na žalost mora ugotoviti, da je po osvobodjenju zavladalo zmotno mnenje, da CMD ni več potrebna in zato je v slovenski javnosti zelo padlo zanimanje za njo. V resnici pa je družba bolj potrebna podpore kot kdaj poprej. Osivel je v delu za družbo in s skrbjo gleda v bodočnost, če pomisli, da so njeni fondii močno izčrpani, vendar upa, da se bo znova razmahnila spričo nalog, ki jo še čakajo. Na koncu sporoča, da je v preteklem letu ugrabila smrt mnogo agilnih delavcev CMD, navedel je njih imena in pozval navzoče, da jim zaključijo »Slava«. Zaključuje svoj govor s pozivom:

Odpri srce, odpri roke, otiraj bratovske solze, sirotam olajšuj gorje!

Za njim se je oglašil k besedi prosvetni šef dr. Lončar in sporočil skupščini pozdrav g. bana, naker je v lepem govoru poudaril važnost CMD za narodno prosveto.

Ravnatelj meščanske šole v Ribnici Mervič je v svojem govoru opozoril še na drugo nalogo družbe, da preganja iz naše mladine duha robstva, ki je pregloboko vtisnjen stari generaciji.

Sledilo je poročilo tajnika ing. Mačkoviča, ki je opisal delo družbe v obmejnih in narodno ogroženih krajih v preteklem letu. Naše stremiljenje mora ostati še za naprej izraženo v devizi: ohraniti, kar je našega po jeziku in krvi. Dosledno v zmislu označenega gesla seveda priznavamo tudi našim državljanom drugih narodnosti njih pravico do manjšinskega šolstva in moramo ugotoviti, da ga imajo kljub čudnemu zatrevanju, ki ga od časa do časa čitamo v nemških listih. Človek ne bi mogel verjeti lastnim očem, če n. pr. pred kratkim čita v »Tagepost«, da nemškega šolstva v Jugoslaviji sploh ni. Saj je vendar znano, da je v Vojvodini šele Jugoslavija organizirala nemško osnovno šolstvo v večjem obsegu kakor so ga imeli prej. Poglejmo v Kočevje. 12.568 kočevskih Nemcev ima 23 šol, v katerih se poučuje v nemškem jeziku. Dognali smo celo čudno reč, da pride na vsakih 546 Nemcev po ena šola, dočim pride v ostali banovini povprečno na 1000 prebivalcev ena šola. Spričo teh dejstev so torej nemške trditve smešne. Kako je z našim šolstvom na Koroškem? Tam je samo en učitelj Slovenec in na 30 tkzv. utrakvističnih šolah niti enega učitelja z usposobljenostnim izpitom za slovenski jezik.

Dr. Janko Kersnik je podal blagajniško poročilo, iz katerega sledi, da se je društvena imovina v preteklem letu zvišala sicer za 20.000 dinarjev, vendar so dohodki za polovico nižji od valorizirane predvojnne vsote, kar izkazuje neopravičljivo mlačnost. Ponavlja nujno prošnjo za uspešnejše delo v prid naše šolske družbe, dokler in da ne bo prepozno.

Član vodstva g. Ivan Prekorski predloži v svojem govoru, kako je bila organizirana

namška potujočevalna penetracija v naše kraje, katere posledica je izguba Koroške in Radgone. Račun krivice in nemške nasilnosti pa plačujemo pod svojo streho še sedaj po osvobodjenju. Strup tisočletnega suženjstva se je pregloboko zajedel v mozek in kri. Z osvobodjenjem se je pričelo pri nas življenje površnega navduševanja, odedega v nacionalne barve, na znotraj pa se nadaljuje pri mnogih suženjska miselnost prejšnjih dob. Vsi bi hoteli od Ljubljane in Beograda vse mogoče, sami pa ne bi ničesar storili. Na tem polju čaka CMD še ogromno delo. Čudeži, ki jih je delala pred vojno, so garancija, da bo znala tudi sedaj buditi pravo, iskreno narodno misel in vzgojiti generacijo, ki bo vredna svobode.

Dr. Vladimir Ravnihar je nato v imenu nadzorstva pohvalil delovanje odbora, kakor tudi društvene pisarne in predlagal absolutorij, ki je bil soglasno sprejet.

Nato so se vršile volitve nekaterih članov, ki jim je po društvenih pravilih potekla poslovna doba. Namesto gospe Podkrajšekove, ki radi prezaposlenosti ne more več sodelovati, je bila izvoljena ga. Nika Potočnikova, namesto g. Virbnika v nadzorstvo prof. Majcen, sicer ostane odbor nespremenjen in sestavljen tako-le: Vodstveni člani: Aleks. Hudovernik, dr. Ernest Dereani, dr. Janko Kersnik, dr. Rado Kušej, Avgust Ludvik, ing. Janko Mačkoviček, ga. Nika Potočnikova, Ivan Prekorski, Viktor Rohrman, Franja dr. Tavčarjeva, Ivan Tomažič in mesto umrlega dr. Vodopivca bankski svetnik Miro Senekovič. — Nadzorstvo: dr. Vladimir Ravnihar, Matija Rode, Albert Sič, prof. Majcen, Fran Jamšek. — Razsodišče: Matija Marinček, dr. K. Koderman, Franc Pahernik, dr. F. Tekavčič, dr. J. Zirovnik.

Nato je bil soglasno odobren proračun za prihodnje poslovno dobo.

Ob zaključku dnevnega reda je na predlog predsednika ob živahnem odobravanju navzočih sklenjeno, da se odpošlje vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, kakor tudi pozdravni brzojav vlezlaslužnemu prvemu predsedniku msgr. Tomu Zupanu in zahvala g. Podkrajškovi in prreditvenemu odboru za proslavo 20-letnice Narodnega doma v Št. Iju.

Prečtana so bila pisma g. pomočnika bana dr. Pirkmajerja, župnika Vrhovnika, ki opravičujeta svojo odsotnost in pozdravljata skupščino, nadalje sporočilo mestne občine ljubljanske, ki poklanja družbi 1000 Din mesto pozdravnega brzojava in pozdravi podružnic CMD na Brdu, Vel. Laščah in Rogški Slatini.

Med slučajnostmi je šolski upravitelj na Krčevini pri Mariboru g. Cvetko predlagal odboru, naj da podružnica CMD vzpodbudo za manifestacije za koroške Slovence, ki se bodo v jeseni vršile v Sloveniji ob priliki 10-letnice koroškega plebiscita.

Končno se predsednik še posebej zahvaljuje našim damam za njih požrtovalno delovanje, naker je zaključil zborovanje.

Ob dveh popoldne se je vršil skupen obed, ki ga je zelo okusno pripravil restavrater Nace Podboj.

Rezultati streljačke tekme

Državni prvak za l. 1930 je postal g. Gorup Anton iz Zagreba, ki je dosegel v celotni klasifikaciji najboljši uspeh.

Srnjak:

1. dr. Robič 24 točk, 2. Gorup 23, 3. Bakarčič Gvido ml. 23.

Krožina:

1. Bakarčič Gvido ml. 67 točk, 2. Gorup 64, 3. Sifrar 59, 4. Galič 59.

Zlatorog:

1. Gorup 34 točk, 2. dr. Robič 26, 3. Lautar 22.

Jelen:

1. Heinricher Franc 8 točk, 2. kap. Per 8, 3. Heinricher Minko 8.

Golobi:

1. Jakil 10/11, 2. Kranjc 10/12, 3. Rebernik Lado 9/10, 4. Sifrar 8/10, 5. dr. Kaiser 8/11, 6. Bubček 8/11, 7. Heinricher Minko 8/11.

Zajc:

1. Kranjc 60 točk, 2. dr. Kaiser 60, 3. Vidmar 50, 4. Jevak 50.

Lovec:

1. Jevak 117 točk, 2. Heinricher Franc 116, 3. Rebernik Franc 116, 4. Gorup Anton 116.

Malokaliber:

1. Gorup 98 točk, 2. Galič 86.

Emona:

1. Sifrar Albin, 2. dr. Kaiser, 3. Bakarčič sen., 4. dr. Eberl, 5. Bakarčič Leo.

Streljačka družina na 100 m:

1. Gorazd, 2. Heinricher Minko, 3. Hrovatin Franjo, 4. art. pukovnik Novakovič, 5. dr. Robič.

Streljačka družina na 200 m:

1. dr. Robič, 2. Jeglič, 3. major Vučinič, 4. Peruzzi, 5. Heinricher Minko.

Odlikovanja z novim redom Jugoslovske krone V. stopnje

Beograd, 8. septembra. I. Po ukazu Nj. Vel. kralja so bili odlikovani z redom jugoslovske krone 5. razreda:

Gostilničar Ahlin Jožef, Turjak; dr. Kozma Ahačič, Tržič; industrijalec Ivan Avsenek, Ljubljana; Josip Ambrožič, Ljubno; Valentin Babnik, Glince-Vič; Josip Benko, Murska Sobota; župnik Ivan Baš, Bogojina; Burgar Jože, Hrašče; Ivan Brodar, Hrašče; Birola Gvidon, Zagorje; dr. Jože Bohinjec, Ljubljana; dr. Leonard Bossisio, Gor. Radgona; Fran Bule, Smihelj-Toplice; Mihael Brenčič, Ptuj; odv. dr. Lojze Bratkovič, Slovenjgradec; Ivan Veršič, Sv. Marko; upokojenec Aleksander Vilhar, Prezid; trgovec Josip Vetter, Vitanje; upokojenec Gustav Vodušek, Trbovlje; industrijalec Milko Weingerl, Zagorje; Vilčnik Franc, Dolje; ing. Vinko Vrhnjak, Pameče; posestnik Martin Vrečko, Prevalje; dr. Lojze Goričan, Celje; gostilničar Florjan Gajšek, Loka pri Žužemberku; gostilničar Matko Goričar, Mozirje; Ignac Kotnik, Vitanje; Anton Krizman, Stražišče; dr. Josip Krevelj, Litiija; Aleksander Knez, Ljubljana; Ivan Krvina, Ljubljana; dr. Miha Krek, Ljubljana; industrijalec Karl Kovač, Stari trg; Martin Korešan, Maribor; kovač Jurij Kugovnik, Prevalje; Ludvik Kuharič, Ormož; Fran Kočevar, Središče; Fran Lipej, Brežice; obrtnik Štefan Litrop, Strnišče; Ivan Lončar, Tržič; Hinko Lebinger, Litiija; trgovec Josip Lavtižar, Kranjska gora; Ivan Lovrač, Podleskovec; Stanko Lenarčič, Loka; Josip Lipič, Murska Sobota; Fran Lenart, Ptuj; Alojz Mihelič, Brege pri Celju; Peter Mravljak, Vuhred; dr. Anton Melik, Ljubljana; Anton Mernik, Padeški vrh; Mavrelj Vavra, Kranj; posestnik Anton Marinček, Zupca vas; tajnik zbornice za TOI Mohorič, Ljubljana; Anton Meden, Begunje; Fran Mavrič, Bohinjska Bistrica; Valentin Markež, Selo; dr. Fran Majer, Šoštanj; Anton Malgaj, Bučka Gorica, trgovec Josip Matko, Gotna vas; Anton Mahen, Trbovlje; Ferdinand Novak, Vrhovlje pri Kamniku; odvetnik dr. Fran Novak, Ljubljana; upravnik poštolnice Fran Orehek, Ljubljana; Gabriel Oblak, Dolnji Logatec; dr. Maks Obersnel, Jesenice; Josip Omladič, Kloča; Miloš Oset, Maribor; Josip Ogorevec, Novo mesto; Fran Ogriček, Rogaska Slatina; novinar Filip Omladič, Ljubljana; Josip Pfeifer, Krško; Franc Podražaj Škofjavska; Ludvik Plavšek, Sv. Jurij ob Taboru; ravnatelj hranilnice Anton Proba, Čabar; notar dr. Maks Peterlin, Kočevje; Josip Palme, Doneg pri Turjaku; Ivan Pipan, Vižmarje; dr. Josip Pučnik, Slovenska Bistrica; Hinko Pogačnik, Ruše; tov. ravnatelj Rupert Pivec, Maribor; Ferdinand Pinter, Maribor; Josip Perko, Novo mesto; inž. Fran Pabernik, Vuhred; Lovro Petovar, Frankovci; Anton Pogačnik, Podnardi, župnik Andrej Prijavec, Podčetrtek; dr. Fran Roš, Laško; Jakob Reich, Ljutomer, Srečko Robič, Limbuš; dr. Josip Režek, Novo mesto; Iva Rus, Hribi; rudniški inž. Alfred Rogelj, Trbovlje; Ivan Rus, Stranska vas; Anton Rojina, Ljubljana; Mate Repelj, Prevalje; Zdravko Rus, Bled; dr. Ernest Rekar, Jesenice; Matija Steblovšek, Smartno ob Paki; Ivan Serbinek, Krtiče; Rudolf Stermezky, Celje; Vlado Stare, Golovec; Snoj Henrik, Tržič; dr. Ivan Stojan, Ljutomer; župan Lojze Sagaj, Hoče; Miha Skaldec, Šmarje pri Jelšah; kaplan Martin Tomažin, Krško; tajnik DZ Ivan Tavčar; novinar Fran Terseglav, Ljubljana; Alojz Tkalec, Gradišče; tajnik DZ Filip Uratnik, Ljubljana; župnik Valfik Franc; Martin Vrec, Stara vas; Anton Vazerinec, Celje; Fran Flore; Anton Fazarina, Celje; Maks Vog, Kranj; Franc Globočnik, Tržič; Andrej Kuher, Jesenice; Anton Detela, Predvor; Oskar Dračar, Maribor; Josip Dular, Vavta vas; dekan Ferdinand Erker, Kočevje; Edvard Evanuš, Krško; Anton Zagar, Prezid; Fran Zupančič, Rakovnik; Hubert Zavrnšek, Krško; Ivan Zakotnik, Šiška; inž. Fran Zupane, Ljubljana; Jakob Zemljič, Radenci; hotelir Fran Zemljič, Maribor; Matko Zelar, Šoštanj; dr. Jože Stološek, Brežice; Evgen Ivanec, Sodražica; Janežič, Stara Lesa; Rado Jereb, Konjice; Ivan Jerman, Krško; Avgust Jenko, Ljubljana; Ivan Janžekovič ml., Lahteršberk; Lojze Janžekovič, Stujane; Jakob Jan, Podhom; dr. Bogdan Koritnik, Čebar; Anton Košir; Ivan Kregar, Ljubljana; dr. Ernest Kalan, Celje; Fran Kolenc, Ljubno; Fran Kratnar, Kamnik; Kristan Ivan, Vodice; Rudolf Falešin, Gornje Stražišče; župnik Fran Hohnjec, Kadrane; Rado Hribar, Ljubljana; Fran Hohnjec, Maribor; Miro Tukul, Ojstrička vas; Janko Čuklič, Gerovo; Fran Čeh, Murska Sobota; dr. Ivan Česnik, Novo mesto; Rudolf Čížek, Slovenjgradec; Ivan Strajnar, Kaplja; inž. Fran Stiglic, Kočevje; zdravnik dr. Fran Šavnik, Kranj; Alojz Šmid, Jurjevo; dr. Boštjan Schaupach, Slovenska Bistrica; župnik Karel Šibter, Bodonci; Ivan Šinkovec, Novo mesto.

Premestitve v veterinarski službi

Beograd, 8. septembra. I. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili premeščeni: za višjega veterinarskega svetnika pri banski upravi v Sarajevu I-5 Josip Stupan, višji veterinarski svetnik pri sreskem načelstvu v Novem mestu; za višjega veterinarskega svetnika pri sreskem načelstvu v Pribuju I-5 Vojteh Hrablek, višji veterinarski svetnik pri sreskem načelstvu v Celju, za veterinarskega svetnika pri veterinarski postaji v Gornji Radgoni I-6 Fran Lopnik, veterinarski svetnik pri sreskem načelstvu v Gornji Radgoni, za veterinarskega svetnika pri sreskem načelstvu v Kraljevu I-6 Franjo Baš, veterinarski svetnik pri sreskem načelstvu v Prevaljah.

Upokojitve

Beograd, 8. septembra. I. Z odredbo ministrstva za javna dela je bila vpokojena poštna uradnica II-3 Detela Dora, doslej nastavljena pri pošt no-telegrafskem uradu Maribor 1.

Kongres šumarjev

Ljubljana, 8. septembra.

V soboto in v nedeljo je imelo Jugoslovansko šumarsko združenje svojo 54. redno skupščino v Ljubljani, ki je bila, kakor so govorniki sami ugotovili, zgodovinske važnosti. To zaradi tega, ker je bila to prva skupščina po novem zakonu o šumah, s katerim je jugoslovansko šumarstvo dobilo po 10 letih razdrapanih političnih razmer novo zdravo osnovo in smernice za bodočnost.

Najstarejše strokovno društvo

V soboto popoldne ob 14. je upravni odbor JSU imel svojo glavno sejo, s katero je začela ljubljanska pomembna 54. skupščina. Ob prisotnosti številnih gostov iz vse države je predsednik inž. Viljem Čmelik, generalni direktor ministrstva šum in rud, pozdravil vse navzoče odbornike. Uduženje šumarjev je eno najstarejših strokovnih društev v državi, gotovo pa je najstarejše v šumarski stroki. L. 1921 so se združila vsa sorodna društva v Srbiji, Hrvaški in Sloveniji v Jugoslovansko šumarsko združenje.

Seja upravnega odbora je bila po debati okoli poldneva zaključena.

Svečana otvoritev skupščine

V nedeljo ob 10. uri je predsednik inž. Čmelik svečano otvoril skupščino v dvorani Kazine ob navzočnosti zastopnika Nj. Vel. kralja g. generala Popovića.

Pozdravil je zastopnika banske uprave pomočnika bana Dravske banovine g. dr. Pirkmajerja, nadsvetnika g. Šivica, zastopnika Zbornice TOI g. dr. Plessa, predsednika višjega dež. sodišča g. dr. Rogina, prof. Pokskina iz Genblouxa v Belgiji, ki ga je belgijska vlada poslala na poučno potovanje po Jugoslaviji, da prouči naše gozdarstvo, predvsem hrastove gozde. Naši šumarji so ga gostoljubno sprejeli in ga povabili tudi na skupščino v Ljubljano, odkoder bo odpotoval v domovino; toplo je pozdravil tudi delegata češkoslovaškega šumarskega združenja inšpektorja g. Valterja in zastopnika češkoslovaškega ministrstva poljedelstva inž. g. Maleca. Oba sta se zahvalila za pozdrave in čestitila našim šumarjem k uspehom v zadnjem poslovnem letu. Po pozdravnem govoru g. dr. Pirkmajerja je predsednik prečital pozdravne in udanostne brzojave

Nj. Vel. kralju

>Jugoslovanski šumarji, zbrani na 54. letni skupščini v Ljubljani, pozdravljajo v globoki udanosti Nj. Vel. kralja, visokega pokrovitelja svojega združenja.

Naj živi Vaše kr. Veličanstvo, naj živi ves naš vzvišeni kraljevi dom.<

Predsedniku vlade generalu Živkoviću

>Jugoslovanski šumarji, zbrani na 54. letni skupščini v Ljubljani, pozdravljajo Vaše blagorodje s prošnjo za ohranitev naklonjenosti in važnje do šumarjev.<

Ministru za šume in rudnike dr. A. Korošču

>Jugoslovanski šumarji, zbrani na 54. letni skupščini v Ljubljani, pozdravljajo Vaše blagorodje, želeč zeleni stroki še večji proevit pod Vašo cenjeno vrhovno upravo.<

Ministru poljedelstva v Pragi

>Jugoslovanski šumarji iskreno pozdravljajo Vaše blagorodje s 54. skupščine v Ljubljani.< Poleg drugih številnih gostov so bili navzoči še odlični naši šumarji, kakor prof. zagrebske fakultete dr. Andrija Petračić, prof. Nenadić, prof. univerze v Beogradu dr. J. B. Balen, šum. inšpektor Miloš Jovanović, šumski direktor inž. Grünwald iz Zagreba, inž. Perušić iz Sušaka, inž. Dojković itd.

Čvrst temelj našega šumarstva z novim zakonom o šumah

Predsednik inž. Čmelik je nato referiral o novem zakonu o šumah, s katerim je postavljen čvrst temelj šumarski politiki v naši državi. Jugoslovansko šumarstvo je dobilo novo bazo. Pod modrim zgodovinskim vodstvom Nj. Vel. kralja in kr. vlade je ta stroka dobila po 10. letih nova tla, na katerih bo zgradila svojo bodočnost. Zakon o šumah je zaščitil interese šumarjev tudi za bodočo generacijo. Uduženje jugoslovanskih šumarjev je ponosno, da so v novem zakonu vpoštovani vsi njegovi glavni predlogi, katere je predlagalo že l. 1923. Treba je samo, da bo pravično oživotvorjen. Šumarji se bodo lotili vestno te naloge.

Novi zakon ni detajliran, toda daje jasne smernice za bodoče delo, ne glede na to, čigav je gozd. Zaščita naših gozdov je z njim zagotovljena kar najbolj velikopotezno.

Zaradi heterogenih razmer v državi bo treba premagati seveda še marsikatero težkočo, toda tudi to bo mogoče z dobro voljo. V Sloveniji prevladujejo kmetске posesti, na Hrvaškem zasebne lasti in imovine občine, v Bosni in v Srbiji državno lastništvo. Izšli so tudi pravilniki, ki določajo nov zakon.

Popoldansko zborovanje

Ob 16. uri so šumarji nadaljevali skupščino v Zvezdi. Tajnik dr. Nikola Neidhardt je prečital številne pozdravne brzojave šumarjev, ki se zaradi zadržanosti niso mogli udeležiti skupščine v Ljubljani.

K poročilu o delu združenja v l. 1929/30 so

se zglasili inž. Ružič, ki je naglasil, da je doslej moral kritizirati delo združenja, to pot pa ga more le pohvaliti.

Nadsvetnik inž. Rustja je nato goste povabil na šumarsko lovsko razstavo in se zahvalil vsem, zlasti pa šumarski fakulteti v Zagrebu, ki so pomagali pri aranžiranju razstave.

Tajniško in blagajniško poročilo g. Milana Drnića je bilo sprejeto po kratki debati.

Tajnik je še poročal o strokovnem šumarskem listu. Sprejet je bil predlog glede prevajanja naših strokovnih člankov v češkoslovaških in poljskih strokovnih glasilih.

Zivahna je bila debata o bodoči skupščini. Po mnenju nekaterih naj bi se vršila na Sušaku, po mnenju drugih pa v Skoplju. Inšpektor Čirković je predlagal, naj bi se bodoča skupščina vršila v kakem obmejnem mestu, da bi se je udeležili tudi Čehoslovaki, ali naj bi bila skupno s skupščino češkoslovaških šumarjev. Poudaril je pomembnost zblizanja med nami in Čehoslovaki zdej, ko so politične razmere take, da zahtevajo tesno sodelovanje obeh držav.

Ostra kritika

Splošno pozornost je vzbudil prof. Nenadić, ki je zborovalce opozoril na nedostatke skupščine, češ, da se o zelo važnih problemih našega šumarstva na njej ne razpravi. To je problem kmetških posestnikov na Pohorju, nadalje strašna katastrofa v Bosni, kjer se suše veliki kompleksni gozdovi in se doslej še ni govorilo o tem javno, kako odposlamo temu. Iznesel je tudi primer Križevske imovne občine, ki je prodajala svoje gozdove. Tedaj je profesor tej priliki izgovorili težke očitke na račun naših šumarjev.

Na to kritiko prof. Nenadića so odgovorili nekateri navzoči člani, tako tudi predsednik inž. Čmelik, in deloma zavrnil njegova deloma tendenciozna izvajanja.

Pohorski posestniki naj svobodno razpolagajo s svojim

Inž. Milan Lenarčič, veleposestnik, je prebral predlog podružnice JSU v Ljubljani, tičoč se naših pohorskih posestnikov.

Politične razmere pred 6. januarjem so prinesle prepoved za posestnike, ki imajo nad 200 ha gozda, po kateri posestnik ne sme svojega posestva obremeniti, prodati, zapisati itd. S to prepovedjo so najbolj prizadeti posestniki na Pohorju, kajti tudi vse premoženje (tovar-

ne itd), ki so na njihovem posestvu, so tudi pod zaporo. Z njimi ne morejo svobodno razpolagati.

Z novo dobo ni več razloga za to zabrano, zato naj se zlasti posestnikom ob mej, ki so za državo važni, omogoči, da svobodno razpolagajo s svojim posestvom. Sicer se ne morejo gospodarsko razvijati.

Šumarski krožki

Izredne važnosti za naše ljudi bodo šumarski krožki, katere bodo naši šumarji ustanovili med narodom. S pomočjo teh se bo med širokimi interesiranimi krogi širilo znanje o gozdu glede odgoje, čuvanja in izkoriščanja. Isti namen ima letošnja šumarska in lovska razstava.

Lepi uspehi naših šumarjev

Podružnica JSU v Ljubljani je bila letos zelo agilna. Njeno delo je imelo izreden uspeh. O tem priča predvsem gozdarska in lovska razstava; posrečilo se ji je končno uresničiti dolgoletno željo: ustanovitev šumarske šole v Mavodil časopisno debato z nekaterimi, ki so ob riboru.

Končno si je uredilo svojo drevnico poleg kolodvora v Račjem, kjer bo odgajalo vse vrste gozdnih dreves.

Volitev glavne uprave

Po zanimivem predavanju inž. Lupše o gozdih v Siamu so bile volitve. Za novega predsednika JSU je bil izvoljen inž. Miloš Čirković, inšpektor min. prometa iz Kruševca, prvi podpredsednik je dr. Andrija Petračić, vseučiliški profesor v Zagrebu, drugi podpredsednik pa inž. Milan Lenarčič, veleposestnik iz Ribnice na Pohorju. Za tajnika je bil izvoljen dr. Nikola Neidhardt, univerz. asistent v Zagrebu, za blagajnika pa šum. nadsvetnik Dragotin Hradič. Izvolili so še 20 odbornikov, revizorjev in namestnikov. Okoli 9. ure je novi predsednik zaključil skupščino.

Na gozdarski in lovski razstavi

Včeraj v ponedeljek so si šumarji ogledali šumarsko in lovsko razstavo in so bili vsi z njo zelo zadovoljni. Čestitali so iskreno vsem prideliteljem. Med tem se je vršilo na razstavi tudi ocenjevanje fotografij in razstavljenih predmetov. Nagradenci so dobili nagrade v denarju.

Izlet v Kamniško Bistrico

Danes v torek zjutraj so se šumarji odpeljali z avtobusi do Stahovice pri Kamniku, odkoder bodo šli peš skozi gozde mesta Kamnik. Popoldne se bodo vrnili v Ljubljano.

Zanimivo zborovanje veterinarjev Dravske banovine

Ljubljana, 8. septembra.

Državni veterinarski-bakteriološki zavod v Ljubljani je namenšen v nekdanji šentpeterski vojašnici z vhodom iz Lipičeve ulice. Iz zatohlih in temnih sob se je posrečilo upravniku zavoda prof. dr. Ferdu Kernu napraviti lepe in zračne sobe, ki so vse za ta velevažen zavod primerno adaptirane. V teh prostorih se je včeraj dopoldne vršilo zborovanje veterinarjev Dravske banovine. Zborovanja so se naši veterinarji udeležili v polnem številu iz vseh krajev banovine.

Predsednik sekcije Uduženja veterinarjev, obmejni veterinar g. Pravo Rebek z Rakeka je ob 9. uri dopoldne otvoril zborovanje. Iskreno je pozdravil zborovalce ter predlagal, da veterinarji Dravske banovine odpošljejo Nj. Vel. kralju Aleksandru I. nastopno brzojavko:

Veterinarji Dravske banovine prisrčno čestitajo k rojstnemu dnevu Nj. Vis. prestolonaslednika s svojega zborovanja in želijo visoki kraljevski hiši, da bi dosegla vse cilje, ki si jih je postavila za konsolidacijo države.

Slična brzojavka je bila odposlana tudi predsedniku ministrskega sveta, generalu Petru Živkoviću.

Predsednik sekcije se je tudi v svojem govoru spominjal tržaških nacionalnih žrtev ter jim je z zborovalci vred vzkliknil trikratni: >Slava jim!<

Tajnik asistent zavoda vet. g. Leon Kocjan je nato podal poročilo o delovanju sekcije od zadnjega občnega zbora, tako v pogledu zaščite interesov veterinarjev in o vseh drugih za veterinarstvo aktualnih zadevah. Zlasti je poročal o zaščitnem cepljenju in dopolnilnih strokovnih tečajih. Omenjal je tudi, da je bil poslan član sekcije, upravnik veterinarsko-bakteriološkega zavoda prof. dr. Ferd. Kern na mednarodno veterinarsko skupščino v London. (O čemer smo že poročali na kratko v »Jugoslovanu«).

Blagajnik sekcije vet. g. Fran Golar iz Škofje Loke je podal kratko poročilo o blagajniškem stanju sekcije in o drugih finančnih zadevah.

Poročila funkcionarjev sekcije je zbor soglasno odobril.

Predavanje prof. dr. Kerna.

Sledilo je nato najprej zanimivo poročilo upravnika veterinarsko-bakteriološkega zavoda prof. dr. Kerna o uspehih mednarodnega veterinarskega kongresa v Londonu, ki se je nedavno vršil in ki je raspravljalo o vseh važnih znanstvenih veterinarskih problemih.

Sekcija Uduženja veterinarjev Dravske banovine je namreč sklenila, da se udeležijo tega kongresa prof. dr. Kern ter je s pomočjo veterinarskega inšpektorja g. Pavlina dosegla, da je banovinska uprava pomagala, da se je gosp. prof. dr. Kern udeležil tega velevažnega kongresa.

Predavatelj prof. dr. Kern je nato zborovalcem v vseh podrobnostih pojasnil uspehe londonskega kongresa. V prvi vrsti je kongres zasledoval razne moderne znanstvene pridobitve proti pobujanju mnogih živalskih nalezljivih boleznih. Uvaževal je tudi njegove predloge v pogledu moderne higijene in kontrole mleka, kakor tudi glede pobujanja raznih nalezljivih boleznih. V prvi vrsti gre za zatiranje nalezljivih boleznih pri čebelah, pri piščancih in pri ribah. Sklenjeni so bili tudi mnogi ukrepi, kako je treba kontrolirati na trgih mleko.

Predavatelj prof. dr. Kern je nato imel daljši referat o čebelnih nalezljivih boleznih in o praktičnih preventivnih in drugih sredstvih, s pomočjo katerih se morejo te bolezni zajeziti odnosno popolnoma odstraniti med čebelami. V prvi vrsti je omenjal kugo med čebelo zalego, ki se je zlasti pojavila v Angliji, Franciji, Švicarski in po drugih krajih, dočim je ta bolezen v Dravski banovini razmeroma še precej redka. Čebelarstvo tudi prireja redne tečaje, na katerih se gojitelji naših čebel, ki jih izvažajo celo v Avstralijo, natančno poučujejo o vseh sredstvih, kako je treba onemogočiti razširjenje te kuge, ki lahko popolnoma uniči racionalno čebelarstvo.

G. predavatelj je s praktičnimi demonstracijami pokazal zborovalcem marsikatero zanimivo podrobnost o razširjenju kuge in pobujanju iste. Obsežno je poročal tudi o nalezljivi bolezni, ki je razširjena med odraslimi čebelami in ki je poznana pod imenom »nosma« (Microsporidiosis). Opozarjal je dalje, da se je bati, da se v naše čebelarске kraje ne zanese tudi takozvana »akarina«, ki je v drugih krajih že precej razširjena. S praktičnimi demonstracijami je g. prof. pojasnil zborovalcem vse ukrepe, kateri so potrebni, da se zajezijo razširjanje čebelnih nalezljivih boleznih.

Prof. dr. Kern je po končanem londonskem veterinarskem kongresu posetil veterinarsko-bakteriološke institucije v Berlinu, Lipskem in Monakovem. Pred dnevi je njega v Ljubljani posetil prof. Borhert iz Dahlema pri Berlinu, ki je vodja najznamenitejšega veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Evropi.

Položaj nekdanjih samoupravnih veterinarjev.

Veterinar g. Ivan Zemljič iz Slov. Bistrice je nato sprožil debato o položaju nekdanjih samoupravnih veterinarjev, ki sedaj niso sprejeti v evidenco banovinske uprave glede službenih honorarjev in zato ne prejemaajo nobenega honorarja. Samoupravni veterinarji sedaj vrše samo privatno prakso ter so njih prejemki pičili. Debata je bila zanimiva ter so zborovalci soglasno odobrili sklep, da se izvedejo vse primerne intervencije, s katerimi bo omogočeno, da se samoupravni veterinarji sprejmejo v ba-

novinsko službo. Bilo je naposled sklenjeno, da se napravi načrt pravilnika, na podlagi katerega naj bi bili sprejeti nekdanji samoupravni živozdravniki v bansko službo. Pravilnik naj bi bil sestavljen po vzgledu pravilnika, ki ga je bil izdelal in sklenil nekdanji deželni zbor kranjski za deželne veterinarje.

Tajnik sekcije g. Kocjan je nato poročal o bistvenih točkah dveh načrtov za reorganizacijo veterinarskega združenja, poročal pa je dalje tudi o pripravah za veterinarski kongres Jugoslavije, ki se bo vršil od 13. do 15. septembra v Zagrebu.

Zborovalci so nato obravnavali različna inter- vprašanja sekcije, kakor tudi aktualna stanovska vprašanja, nakar je predsednik gospod Rebek ob 13. zaključil lepo uspelo zborovanje.

Smrten padec mladega turista pri plezanju na Planjavo

Mlad turist Pečar, Ljubljanečan, strmoglavil s pečine na Kamniškem sedlu.

Kamnik, 8. septembra.

V nedeljo popoldne se je v Kamniku bliskovito razširil vest, da se je na Kamniškem sedlu primerila letos prva smrtna turistovska nesreča. Smrtno je ponesrečil mladi Ljubljanečan.

V soboto popoldne je odšla iz Ljubljane na Kamniške planine večja družba mladih prijateljev narave, med njimi tudi 19letni strugarski vajenec Rudolf Pečar iz Zelene jame pri Mostah. Mladi turisti so v soboto zvečer prišli v Kamniško Bistrico, kjer so prenočili ter so zjutraj nadaljevali turo na Kamniško sedlo. Družba se je veselila krasnega vremena, ki je vladalo dopoldne ter je z radostjo uživala krasote divnih Kamniških planin.

Okoli 12.30 so prispeli mladi turisti v bližino Kamniške koče. Rudolf Pečar pa je predlagal tovarišem, da naj napravijo pelzalno turo po strmem Brinškovem kamnu. Pečarjevi tovariši so ta predlog odklonili, nakar je Pečar sam, najbrže ključujoč, odšel ter začel plezati po kamnu. Začel se je z veliko spretnostjo spenjati po kamnu. Njegovo plezanje so vsi tovariši in tudi turisti, ki so bili okoli Kamniške koče, opazovali z največjo nestrpnostjo in nervoznostjo. Mnogi turist so z bojaznijo gledali na drzno plezanje ter s strahom pričakovali trenotka, da se zgodi kakak nesreča. Pečar je splezal že kakih 40 m visoko po kamnu. Ozrl se je še enkrat na tovariše ter jim glasno zaukal. V tem momentu se mu je odrgal kos skale, za katero se je držal, in Pečar je izgubil vsako oporo. Strmoglavil je med krikom 40 m v globino.

Vsi turisti, ko so videli katastrofo, so hiteli na kraj nesreče. Našli so tam pod Brinškovim kamnom Pečarja mrtvega. Razbil si je glavo, zlomil tilnik in polomil si je tudi noge in roke.

Pečarjevo truplo so najprej prinesli do Kamniške koče.

Okoli 3. popoldne je bila že o nesreči obveščena kamniška podružnica SPD. Tajnik podružnice g. Koželj je odhitel v Stahovico, kjer je organiziral člansko ekspedicijo, ki je truplo smrtno ponesrečenega mladega turista prenesla proti večeru v Stranjo. Tam so truplo položili na oder v mrtvašnici.

Danes dopoldne so prispeli v Stahovico Pečarjevi stariši in brat. Pogreb ponesrečenega mladega turista se bo vršil jutri ob 4. popoldne. Pokopan bo na pokopališču v Stahovici.

Smrt 3letnega otroka pod avtom

Mati in oče ga bosta našla mrtvega, ko se vrneta iz Beograda.

Krško, 7. septembra.

V soboto okoli 7. ure zvečer je vozil osebni avto tovarnarja g. Vošnjaka iz Soštanja s tremi potniki iz Zidanega mostu proti Zagrebu skozi Krško. Izza ovinka pri farni cerkvi v Krškem je dajajoč glasno signale pridrvel avto z brzino 15 do 20 km, kot je šofer sam izpovedal, proti trgovini Iv. Radanovič (t. j. 60 m daleč od ovinka).

Na pločniku Mencingerjeve hiše se je igral pred večnimi vratmi 3-letni mišec, sinček Angele in Josipa Staryja, upravitelja ekspozitive bolniške blagajne v Krškem. Oba sta bila odsotna v Beogradu, otrok je pa bil v varstvu družine Alojzija Zoriča, knjigoveza v Krškem. V trenutku, ko je avto privozil po desni strani ceste, 1 in pol metra od pločnika, je otroček poskočil in padel ravno pod kolesa avtomobila, ki so ga prijel in potisnila pod avto. Otrok je obležal v krvi kake 2 do 3 metre od mesta, kjer se je avto ustavil. Bil je takoj mrtev s težkimi ranami na glavi, po vratu in obrazu ter z zlomljeno ključnico desne rame.

Na lice mesta je priskočil trgovec Iv. Radanovič, ki je otroka pobral in ga nesel v svoje stanovanje ter takoj obvestil orožniško postajo in poklical okrožnega zdravnika dr. Murgla, ki je ugotovil samo smrt.

Avtolastnik je ostal še v Krškem, po zaslišanju se je pa odpeljal dalje proti Zagrebu. Kolika bo žalost staršev, ki se nahajajo baš v Beogradu, in o nesreči niti ne slutijo, ko sprejmejo brzojavo, ki jim je bil odposlan v nedeljo zjutraj. Tragična nesreča vzbuja povsod veliko sočutje s starši, ki so videli pri odhodu na slavnosti v Beograd svojega kodrolasega miljenčka, ki je prišel na svet 17 let za svojima starejšima bratcema, živega zadnjič.

Lepo uspele gasilske slavnosti

Pisatelj in župnik Fran Finžgar o gasilstvu in narodnih žrtvah —
Blagoslovljenje motornih brizgalen in domov

Ljubljana, 8. septembra.

V nedeljo in včeraj so se v Dravski banovini vršile lepe uspele gasilske prireditve. Priznati je treba, da se gasilstvo tudi prosvetno probuja in stremi, da bi se čimbolj izobrazilo in usposobilo za svoj res požrtvovalni poklic. Od vseh gasilskih prireditev navajamo danes tri najpomembnejše.

Blagoslovitev doma na Barju

Naši Barjani so lahko ponosni na svoj dom, ki so si ga zgradili večinoma s kulukom in lastnimi prispevki. Včeraj je bila ilovca, kjer stoji gasilni dom, svečano okrašena. Postavljeni so bili mlaji.

Lepe slavnosti, blagoslovitev gasilnega doma so se udeležili zastopnik bana Dravske banovine, banski svetnik g. Borštnar, zastopnik mestne občine ljubljanske obč. svetnik Anton Likozar in Lovše, dalje mestni fizik dr. Mavričij Rus in mag. nadsvetnik g. Jančigaj, g. Fran Zebal in zastopniki JGZ starosta g. Josip Turk, Fran Mežek in Gostiša.

Okoli 14. so se barjanski gasilci zbrali pri Češnovarju na Dolenjski cesti ter pričakovali došle goste iz Ljubljane, Šiške, Ježice, Rudnika in drugih krajev. Zbrane so bile tudi narodne noše. To skupino so tvorile brhke Barjanke z deco in naraščajem. Od Češnovarja se je nato formiral lep sprevod z godbo »Zarjec« na čelu, katero je vodil g. Dolinar.

Sprva še nekoliko kislo vreme se je spremenilo v deževno, ko je sprevod prispel pred novi, lepi gasilni dom. Deževalo je precej. — Spreveda so se udeležile tudi ljubljanske samaritanke in stari gasilski veterani.

Ko sta prispela pred dom kumica g. županja dr. Pucova in g. Jakob Jesih, posestnik in mesar v Ljubljani, se je pričela slovesna blagoslovitev doma.

Pomenljiv govor župnika Finžgarja

Med dežjem se je pisatelj in trnovski župnik g. Fran Finžgar povselp na govorniški oder, s katerega je imel izredno globoko zamišljen in samonikel govor. Njegov govor so gasilci s prav toplim zanimanjem poslušali in ga pozneje tudi s hvaležnostjo tolmáčili. Zgodilo se je menda prvič, da je slovenski duhovnik opravil cerkvene molitve v našem domačem jeziku. Na slovenščino od g. župnika prevedene molitve so segale vsakemu gasilcu globoko v srce ter so gasilci žele sedaj pravilno umeti notranji pomen psalmov in molitev, kajti mrtva latinščina jih ni nikdar posebno ogrela in so bile zato molitve samo gola formalnost.

G. župnik je v svojem govoru med drugim poudarjal, da družni človeštvo ljubezen v treh edinicah. Obstaja ljubezen v družini, obstaja ljubezen v družbi in na poslednjem ljubezen v državi. Ljubezen v družini tesno spaja očeta z ženo in otroci. Vsi skupno delujejo za dobrobit družine, ako vlada med njimi ljubezen. Ljubezen spaja ljudi v drugo večjo ednico, v družbo. Ta ljubezen ustvarja mnogo dobrega za dobrobit naroda, občine in vasi. Kjer gori plamen ljubezni, tam je procvit družbe. Slovenci imamo veliko družb, tako kulturnih, karitativnih, prosvetnih, telovadnih, in drugih družb, ki vse lepo procvitajo, ako vlada ljubezen.

Najvišja edinica, v katero spaja človeštvo ljubezen, je država. Mi Slovenci nismo bili s ljubeznijo dolgo dobo združeni v to najvišjo ednico in zato nam manjka tudi državna zavest. Bili smo stoletja sužnji drugih, kateri so se s njih pomočjo priklopali do slave in moči. Danes tega ni več. Čim večja bo medsebojna ljubezen v državi, tem močnejša bo država.

Mi Slovenci smo bili vedno dobri, nikdar uporen narod, če izvzamemo kmečki upor. Bili smo ljubeznivi. Če se pa danes v tem trenutku spominjamo, da so padli bratje-mučeniki, ki niso v naši državi, vemo mi, da so padli kot žrtve ljubezni do svojega naroda.

Ko danes blagoslovljam ta lepi dom, želim, da bi dala ljubezen v družini, v družbi in državi. Kjer ne vlada ljubezen, tam je razdvoj in strast. Mnogo je družin, ki je zato nesrečnih, ker ni ljubezni.

Govor g. župnika so navzoči gasilci in drugi sprejeli z najglobljejšim odobravanjem in g. župnik je nato opravil cerkvene molitve ter blagoslovil gasilni dom, ki obstaja iz prostora za orodje in dvorane, ki je primerno prirejena za razne predstave in ljudske prireditve.

Načelnik barjanskega gasilnega društva gosp. Ivan Vrbinca je nato pozdravil vse zastopnike oblasti in občine, kakor tudi gasilce in gasilna društva.

Kumica ljubljanske županja g. dr. Pucova je nato čestitala društvu k lepi zgradbi. Barjansko ženstvo je kumico obsulo s cvetjem ter ji poklonilo tudi lep šopek. Govorili so nadalje še kum g. Jakob Jesih, občinski svetovalec g. Anton Likozar in starosti JGZ Turk.

Po končani blagoslovitvi se je vršila na vrtu g. Ivana Vrbinca ljudska zabava. Nastopili so barjanski gasilci z vajami pod poveljstvom T. Hojana. Izredno veliko zanimanje pa je vladalo za nastop 21 malih gasilcev, ki so praktično pokazali gašenje požara. Na travniku so napravili namreč provizorično kočjo, v kateri je izbruhnil ogenj. Na glas trombe so od daleč pridrveli z brizgalnim vozom. Mlad deček je vodil konje. Imeli so ročno blagalo. Takoj so organizirali vse, da so brizgalno pripravili v

akcijo. Ena skupina je napeljala cevi iz hidranta. Druga skupina pa je nosila vodo v brizgalno ter iz te potem napeljala po ceveh na pogorišče.

Bilo je mnogo smeha med občinstvom, ko so mladi junaki takoj pogasili požar. A mnogo vodnih curkov so vrgli tudi na radovedno občinstvo.

Blagoslovitev motorne brizgalne v Gorjah

Gorje, 8. septembra.

Na svečan način so včeraj gorjanski gasilci blagoslovili novo motorno brizgalno tipa »Regnault«. Motorna brizgalna je priklopna ter je stala okoli 60.000 Din. Na postaji Bled-jezero so se gorjanski gasilci zbrali, da so pozdravili zastopnike JGZ in razna okoličanska društva. Nato se je formiral prav lep sprevod. Na čelu je jahalo 16 gasilcev-konjenikov in 2 konjenika v narodnih nošah, za njimi gasilska god-

Mednarodni misijonski kongres

V nedeljo dopoldne se je vršilo v veliki unonski dvorani slavnostno zborovanje mednarodnega misijonskega kongresa pod predsedstvom dr. Ivana Grafenauerja, ki je pozdravil predvsem navzočega papeževga nuncija dr. H. Pelegrinettija, nadškofa Bauerja, škofa dr. Rožmana, dr. Nyaradija, dr. Tomažiča, kakor tudi vse ostalo prisotno občinstvo. Univ. prof. dr. Ehrlich je prosil prisotne potrpljenja, ker se bodo vršili referati v raznih jezikih, nakar je imel dr. J. Leskovar lepo predavanje o temi »Misijonstvo in svetovni mir«. Glavne misli predavateljevih izvajanj so: Stari narodi, Asirci, Babilonci, Egipčani, Grki in Rimljani niso poznali pojma ravnopravnosti vseh ljudi in osebne svobode. Ta pojem se je razvil šele v krščanski eri, čeprav se je tudi pozneje, večkrat uveljavil paganski duh. Spominimo se samo idej, ki jih je razvijal Macchiavelli. Ljudska duša je občutljiva za vsako kršenje naravnih pravic človeka, kakor jih priznava krščanstvo. Revolucije so pomedle z mnogimi vladarji, ki se tega niso zavedali. Krščanstvo je vedno služilo ideji ravnopravnosti narodov in njih pravice do samoodlobe. Na žalost se je svet večkrat obrnil od Boga in hotel biti pametnejši od njega. Zavrgel je krščansko ljubezen, ki propoveduje bratstvo med narodi in prišlo je do strahotnih izbruhov egoizma v odnošajih med državami, (zadnji primer: svetovna vojna) med družabnimi sloji (razredni boj) in med posamezniki. Ne mirovne pogodbe in tudi ne komunistični nauki ne bodo rešili sveta pred novimi vojnimi katastrofami.

Francoz M. E. de Keyser je podal zanimiv referat o »Heroizmu misijonarjev«. Na potovanju po azijskih deželah se je na lastne oči prepričal o boguvidnem trpljenju misijonarjev, ki jih nikakor ni mogoče primerjati s kolonijalnimi uradniki, ker je položaj slednjih brezprimerno boljši. Materijalno osigurani, nikdar čisto osamljeni, uživajo ugodnost dolgotrajnih dopustov žive navadno samo nekaj let v nezdavnih tropskih krajih, dočim mora misijonar navadno vztrajati in ob najtežjih okoliščinah na istem mestu do smrti in ne poznati ne spleena, ne noštalgijske. Neredko preganjan kot divja zver mora ohraniti dobro voljo in vračati dobro za slabo. Živel dvajset ali trideset let v takih prilikah je pravo mučeništvo. Njih požrtvovalnost ne pozna meje. Kako bi mogla biti prazna ideja, ki dela iz nam enakih ljudi junake, ki mirno prenašajo največje trpljenje in žrtvujejo zanjo čisto tudi življenje.

Predavanje patra Turvosekega o »Slovanih in misijonstvu« je odpadlo, pač pa je podal p. dr. Lavrenz Kilger zanimiv referat o temi: »Moč cerkve v luči misijonske zgodovine«. Popoldne pa so predavali gg. prof. S. J. Charles (Misijonsko gibanje med akademiki), p. dr. Thaurén (Misijonstvo in univerze med pagani) in dr. Drazgo Čepulič (Misijonske dolžnosti našega izobraženstva).

Tretji dan kongresa

Ljubljana, 8. septembra.

Davi je prvi govoril prof. Schmidlin o misijonskih problemih vzh. Azije. Misijonsko delo olajšuje prvič dejstvo, da je danes odprt in raziskan že skoro ves svet, drugič pa tudi razkrojevni vpliv evropskega materializma na vzhodna verstva. V Indiji je razširjen nacionalizem zlasti v Prednji Indiji med nižjimi sloji, v Zapadni Indiji pa že slabše. Kitajska je zelo ugodno polje za misijone, vendar katoličani daleč zaostajajo za protestanti glede šol in tiska. Na Kitajskem se izpreobrača izključno nižje ljudstvo. Obratno je na Japonskem, kjer je katolicizem dobil vstop v najvišje izobražene sloje. V Sibiriji je misijonsko delo radi vladajočega boljševidzma skoroda onemogočeno. Govornik predlaga več zanimanja med izobraženci.

G. kanonik Klinar je predaval o slovenskem misijonarju škofu Baragi, čigar stoletnico odhoda v misijone obhajamo letos. Končal je z željo, naj bi ta veliki misijonar kmalu dosegel čast oltarja.

Zagrebski prof. dr. Halenič je imel kratak govor o delu zadnjih papežev od Pija IX. do Pija XI. Prvi je kljub velikemu boju, ki ga je vršil proti naraščajočim vobodomiselnim idejam in političnim težnjam, ki so šle za tem, da

ba in nato gasilci v krofih. Spreveda se je udeležilo nad 100 gasilcev. Vršila se je najprej sv. maša v gorjanski cerkvi. Mašo je daroval duhovni svetnik g. Janez Kalan, ki je imel ob tej priliki primeren cerkven govor. Po končani maši je bila blagoslovitev motorne brizgalne. Kumovala sta ga. Jerica Voduškova in tovarnar Golob. Sledilo so nato primerni govori. Med drugimi so pozdravili lepo slavnost načelnik gorjanskega gasilnega društva g. Jan ter starosta JGZ g. Josip Turk.

Gasilska slavnost na Dobrovi

Prostovoljno gasilno društvo na Dobrovi pri Ljubljani si je pri tverki Smejkal v Pragi nabavilo lepo kombinirano motorno brizgalno za 62 tisoč dinarjev. Tudi tu se je vršila primerna slavnost. Motorno brizgalno je blagoslovil kanonik Vole iz Ljubljane, ki je imel prav krasen govor o požrtvovalnem delovanju našega gasilstva. JGZ je zastopal g. Milko Hojan. Slavnosti so se udeležila gasilna društva iz Kozarij, Viča, Brezovice, Horjula, Polhovega gradca in Notranjih gor. Po slavnosti se je vršila ljudska veselica, ki je drugače potekla mirno in v vselem razpoloženju, toda po noči je prišlo do neljubega incidenta.

popolnoma zaslužijo cerkev državi, obračal veliko pozornost tudi misijonom. Ustanovil je več misijonskih semenišč in kolegijev ter jeruzalemski patrijarhat. Leon XIII. se je poleg svojega socialnega dela (»socialni papež«) zanimal tudi za misijone. Ustanovil je vatikansko misijonsko knjižnico in sodeloval pri odpravi suženjstva v Afriki. Pij X. je utrdil položaj na Kitajskem in Japonskem, kjer je ustanovil jezuitski kolegij in obračal pozornost zlasti orientalnim krščanskim cerkvam. Benedikt XV. je zlasti povoljna leta svoje vlade mnogo skrbel za misijone. Zanimal se je za vzhodno cerkev in nastopil tudi za zatiranje Armece. Sedanji papež Pij XI. se po pravici imenuje misijonski papež. Govornik spomni zlasti na misijonsko razstavo l. 1925. v Vatikanu in na njegove številne okrožnice o misijonskem delu. Leta 1926, imenuje 12 misijonarjev mučenec in sv. Terezijo od Jezusa zaščitnico vseh misijonarjev.

O razmahu misijonstva je govoril v francoščini mgr. André Boucher. Misijonsko delovanje ne gre vedno vzporedno s političnimi in kulturnimi aspiracijami evropskih držav v svojih kolonijah. Kajti njihovih nagibi niso vedno tako čisti kakor cilji katoliških misijonov. Upoštevati se mora ne samo nacionalni problem, marveč tudi rasni problem, ki je često opasna ovira misijonskemu delovanju. Potrebna je reorganizacija apostolov, poglobitev znanstvenega orientalističnega prizadevanja. Z ozirom na veliko različnost posameznih misijonskih milijev je potreben studij jezika, zgodovine, literature in običajev posameznih narodov in plemen. Cerkev vrši na vzhodu tudi velika karitativna, socialna in izobraževalna dela. Danes je po vsem svetu že 9 katoliških univerz. Na čelu orientalnega proučavanja je papeški orientalni inštitut pod vodstvom mgr. D'Herbignyja.

Viharno odobravanje je žela zaključna opazka dr. Ehrlicha, da Slovenci in Hrvati, ki se zanimamo za razmere najbolj oddaljenih orientalskih narodov, v neosvobojenih delih svoje domovine ne uživamo najprimitivnejših kulturnih pravic najbolj zapostavljenih kolonijalnih narodov.

Misijonska razstava

Vzporedno z misijonskim kongresom je bila otvorjena na velesejmu misijonska razstava, kateri je posvečen poseben paviljon.

Razstava ima dve strani: etnološko in propagandno. Po stenah obeh sob so razobešeni statistični zemljevidi o misijonskem delovanju po vsem svetu. V prvi dvorani se nahajajo velika omara budističnih kipov, last inž. L. Rupše, ki je razstavil tudi več lastnih umetniških slik iz Siana. Razstavljenih je tudi mnogo kipev, slik in razglednic iz orientalskega verskega in družabnega življenja. V drugi sobi vzbujata pozornost dve orientalsko opremljeni sobi, last ge. Skuškov. Prva je kitajska soba s pohištvom iz dragocenega kamenitega lesa (Steinholz), druga pa sanjavo, idilično opremljena japonska čajarna. Kar se tiče propagandne strani razstave, moramo omeniti veliko zbirko bogoslužnega orodja in ornamentov, ki so bili darovani ali kupljeni iz javnih zbirk za bogoslužje v misijonskih deželah. V prvi sobi se nahaja tudi stroj iz misijonske tiskarne v Grobljah, pri katerem se prodaja tudi razna propagandna literatura.

Gledališče

Lohengrin.

V nedeljo zvečer je gostovala v vlogi Elze v Lohengrinu gospa I. Juraničeva iz Zagreba. Njeno petje in igranje ni slabo, vendar nam je gospa Vilfan-Kunčeva podala Elzo mnogo bolje. Organ gospe Juraničeve je v nižini prijetnejši kot v višini, v pianu je boljše nego v forte. Kratki toni ji gredo prav dobro, na dolgih, zlatih visokih, pa neprijetno tremolira. Ostali pevci pri Lohengrinu so nam že znani iz pretekle sezone, pohvalno moram omeniti gospo Thierryjevo, gospode Betetta, Primožiča in tudi Grbo. Od zbor so se držale še za silo brabantke, moški zbor je pa bil pod kritiko. Distonacij in plavanja tudi dovolj. V orkestru pa igrayo nekateri pomožni glasbeniki prima vista, ker morajo namesto njih hoditi k skušnjam drugi. Vse za narod! Slavko Osterc.

Kongres jugoslovanskih glasbenikov v Ljubljani

Ljubljana, 8. septembra.

V nedeljo 7. t. m. se je vršil v prostorih Glasbene Maticice v Ljubljani kongres Saveza Muzičara. Kongresa so se udeležili za upravo predsednik Fran Lhotka, rektor kraljeve muzičke akademije v Zagrebu, tajnik Kern, ki je prevzel tudi referat izostalega urednika stanovskega glasila Sidaka, in blagajnik Lukič. Beograjski podsavez sta zastopala gosp. Gaič in g. Venčević, zagrebskega g. Arany in g. Mikulič, ljubljanskega pa gg. Brajda, Bravničar, Neffat in Stanič. Ob otvoritvi kongresa so poslali delegati pozdravni brozjavki Nj. Vel. kralju in predsedniku vlade generalu Živkoviću. Glavni točki kongresa sta bili: poročilo centralne uprave ter podsavezov in eventualije. Vvseh točkah je bilo soglasje, tako da so mogli kongres zaključiti že prvi dan.

Prvi kongres v Ljubljani

Zveza glasbenikov v Jugoslaviji je imela letos prvič svoj kongres v Ljubljani. Zveza je organizirana čisto demokratično, centrala je vedno v mestu, kjer so najbolj zmožni člani. Letos n. pr. v Zagrebu. Sicer je pa deljena v podzveze v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Predsednik podzveze v Ljubljani je dirigent Neffat, tajnik g. Stanič, blagajnik pa g. Hafner, oba člana opernega orkestra. Podzveze so popolnoma avtonomne, vse skupno imajo le penzijski fond in strokovno glasilo »Jugoslovanski muzičar«.

Častni predsednik Zveze je Peter Krstič, inspektor ministrstva prosvete in znani naš skladatelj. Predsednik g. Fr. Lhotka je rektor drž. glasbene akademije v Zagrebu.

Narodno kulturne naloge naših glasbenikov

Ne samo v naših stanovskih zadevah, temveč tudi v naših narodno kulturnih nalogah in vprašanjih smo razpravljali na kongresu, je izjavil tajnik g. Milivoj Kern, rodom Slovenec, ki pa živi že 25 let v Zagrebu.

Naši avtorji morajo prirediti svoja dela za široko javnost. O vsem tem smo razpravljali na kongresu.

Zveza šteje zdaj okoli 500 članov, največ so skladatelji, pedagogi, člani gled. orkestron in salonskih orkestron. Z združenimi močmi bomo dosegli, da se bo zaščitila domača glasba pred invazijo tuje.

Pereče je tudi vprašanje tujecev - glasbenikov, katerih ne vzmajejo v službo največkrat zaradi njih kvalifikacije, temveč zato, ker so tuji. Ukrenili smo vse, da bod ona kompetentnih mestih zajezili poplavo tujecev, ker je domačih dovolj.

Govorili smo tudi o tem, kako je mogoče omejiti dekaedno naše dobe, ki se kaže v pokvarjenem okusu in v tem, da zahtevajo danes od glasbenika marsikaj, kar ne spada k njemu. Hočejo, da bi animiral . . . itd., nočejo pa prave glasbe.

Zanimiva izjava rektorja Lhotkeja

Rektor Lhotka je izjavil našemu uredniku po kongresu: To je bil prvi naš kongres, na katerem smo soglasno rešili naše stanovske probleme. V taki skladnosti nismo zaključili še noben naš kongres. Skoro sem se bal razprij, pa je šlo vse v redu. In to v enem dnevu. Povedati smo rabili 2 ali 3 dni in še nismo uspešno končali.

Glede našega položaja lahko trdim, da še ni krize. Hiperprodukcije glasbenikov še ni v Jugoslaviji in tudi zvočni film nas ni tako zadel kakor Nemce ali Čehe. Sicer pa zvočni film sam še preživlja krizo.

Sklepali smo glede avtorskega prava, ki se bo začel izvajati! Preprečili bomo, da bi šle takse na račun glasbenikov.

Razmah naše glasbene kulture otežkoča to, da nimamo tiskanih kompozicij. V Beogradu imajo sicer tiskarno za note, vendar je draga. Skladatelje imamo in dela, samo razmoževanje teh je otežkočeno. Ko bomo imeli svoje tiskarne, bo tudi domača glasbena kultura prodrla v široke sloje.

Zadet od srčne kapi

Ljubljana, 8. septembra.

Neki pasant, ki je šel v nedeljo okoli 18-30 z restauracije »Bellevue« po poti, ki vodi doli na pot za Cekinovim gradom, je opazil ob poti med grmovjem nekega priletnega moškega, ki je nepremično ležal z odprtim dežnikom. Ko je natančneje pogledal, je opazil, da je neznanec mrtev. Obvestil je o tem prvega stražnika in ta policijsko upravo na Bleiweisovi cesti, ki je odposlala komisijo, obstoječo iz pol. zdravnika g. dr. Pavla Avramovića in dežurnega uradnika nadzornika g. Ivana Podreberška.

Zdravnik dr. Avramović je ugotovil, da je neznanca zadela srčna kap. Pri njem so našli okoli 160 Din denarja, zlato uro in velesojmsko legitimacijo, glasečo se na ime Kump. Zdravnik dr. Avramović odredil, da so truplo odpeljali v mrtvašnico pri sv. Krištofu.

Danes so na policiji ugotovili, da je bil tako tragično preminuli neznanec vpokojeni stolnik in posestnik g. Matija Kump, star 69 let in stanujoč v Selenburgovo ulici.

Pokojnik je bil v ljubljanskih meščanskih krogih dobro znana osebnost in splošno simpatičen mož. Danes so truplo prepeljali na njegov dom v Selenburgovo ulico, kjer so ga položili na mrtvaški oder.

Dnevne vesti

— Velika avijatična prireditev v Karlovcu. V nedeljo sta zagrebški in karlovaški Aeroklub priredila v Karlovcu velik letalski meeting, ki je vzbudil veliko zanimanje in navdušenje pri množici občinstva. Iz Zagreba so prispeli trije avijaci in njih piloti so izvajali vse mogoče drzne akrobacije.

— Apačani v Ljubljani in na Bledu. Člani kmetijske podružnice v Apačah so priredili poučni izlet v Ljubljano in na Bled. V Ljubljano so došli v četrtek 4. t. m. Na kolodvoru jih je pozdravil zastopnik sejmske uprave in zastopnik banske uprave. Za izletnike je bilo v Delavski zbornici pripravljeno kosilo. Tam jih je za bansko upravo pozdravil inž. Zupanič. Za pozdrav se je zahvalil sreski načelnik iz Ljutomer dr. Trstenjak. Izletniki so si nato ogledali grad, od koder so občudovali mesto in okolico. Žal pa je bilo megleno. Za tem so odšli v centralno vinarno. Drugi dan t. j. v petek so si ogledali centralno mlekarino in klavnico. Poznavalci so rekli, da je moderneje urejena kakor na Dunaju. Nadalje so si ogledali prostore Trgovske in Obrtne zbornice ter muzej. Zastopniki načelstva kmetijske podružnice in pa župani Apaške kotline so nato odšli v poklonitveni deputaciji na bansko upravo, kjer jih je sprejel podban dr. Pirkmajer. Popoldne so si ogledali velesoj, kjer sta jim razkazovala razstavo inž. Šivic in ravnatelj Vodopivec. V soboto je 42 udeležencev, ki so še ostali tu, napravilo izlet na Bled, od koder so poslali udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju. Zvečer so se izletniki odpeljali z vlakom z Lesc proti Ljubljani. Vsi udeleženci so se izrazili, da so bili nadvse pričakovano lepo sprejeti in da niso nikakor pričakovali, da bodo videli toliko lepega na svojem izletu. Poudariti je treba, da so izletniki večinoma Nemci, kar je Slovencev poleg so iz Prekmurja. Tri četrtine udeležencev še ni videlo Ljubljane. Na Bledu pa še menda nihče ni bil.

— Novinarske proste vozovnice za medbalkansko konferenco v Atenah. Poročevalci, ki poidejo na medbalkansko konferenco, ki se začne 14. oktobra v Atenah, dobe proste vozovnice na progi Gjevgjelije—Atene in nazaj, če se javijo Narodni odbrani v Beogradu.

— Za pol milijona dinarjev par. Pred dnevi je tuzlanski davčni nadzornik prevzel v Sarajevu 20 zabojev novih novčičev po 25 par, da jih prepelje svoji instanci. Ta zaklad so naložili na poseben vagon in ga pripelali nočnemu potniškemu vlaku, nad njim pa sta bdeli dva financarja z nabitima puškama. Spotoma pa se je pripetila nesreča — en zaboj je zdrknil z voza na tla. Obupana stražnika sta začela streljati, da bi opozorila na vlakododjo, začela sta mahati s svetilkama — žez dolgo je na vsa ta njuna znamenja res neki potnik II. razreda potegnil zavoro za silo, vlak se je ustavil in kakega pol km nazaj so ob progi nedotaknjen našli dragoceni zaboj.

— Popravek. V podlistku »Savinjska dolina, dolina hmelja«, priobčenem v »Jugoslovan« dne 6. septembra, na strani 9, se mora glasiti: V spomin mi prihaja 6. november 1918, (ne 9. november 1918). Prosimo čitatelje, da to neljubo pomoto popravijo.

— Ribji lov. V Šibeniku so v mesecu avgustu na ribjem trgu prodali 34.439 kg raznovrstnih rib. Razen tega so 20.000 kg rib boljše kvalitete izvozili v inozemstvo, po večini v Benetke in Trst.

— Volna, bombaž, nogavice in pletenine v veliki izbiri pri Karlu Prelogu, Ljubljana, Zidovska ulica 4 in Stari trg 12. —166

— Nezakonska mati. V Varaždinu sta bila obsojena 20-letna Cveta Barilar na 10 mesecev in njen fant na eno leto robije, ker sta izpostavila svoje novorojeno dete v kleti zapuščene hiše, da je umrlo. Mati je otroka zavrnila, ker je njen ljubimec izjavil, da se bo ubil, če bo otrok živel.

— Dva zakonska jarma si je naložil. Sodišče v Kragujevcu ima opravka z zanimivo, pa sitno in zamotano zadevo. Nadežda Milenkovičeva, mlada žena iz okolice Kragujevca, je ovdela Dobrico Milenkoviča, delavca v tamkajšnjih vojni-tehničnih delavnicah, da je njen mož pred Bogom in ljudmi, da pa jo je na vsem lepem zapustil in se v Kragujevcu vnovič oženil. Milenkovič, ki so ga prijeli in zaprli, je na sodišču izpovedal, da tisto, kar je bilo med njim in Nadeždo, ni bil zakon ne po božjih, ne po človeških postavah: njegov stric, star podeželski kafedžija in vdovec je res napravil nekaj takega med njima kakor poroko, tudi pop je prišel in svatje in vse, toda v cerkvene bukve je dal ženina vpisati napol pod svojim imenom in je sam pri mladi Nadeždi spal, dočim se je Dobrica še kar naprej moral vse noči sam samcat po fantovsko valjati po trdi klopi v kavarnici. Zaradi te žalostne sramote je Dobrica pobežnil od doma, šel v Kragujevac, poiskal delo in nazadnje sklenil novo zakonsko srečo. Stvar je nerodna zlasti zaradi tega, ker se pred sodiščem žena in mož za svojo različno pravico sklicujeta na iste priče.

— Samomorilni poskus gimnazijca. Pri ponavljalnem izpitu v Kotoru je padel učenec 8. razreda gimnazije Drago Krstič. Šel je zato v pisarno ravnatelja in si tam v razburjenosti nastavljal samokres na sence. Ravnatelj ga je še pravočasno udaril po roki in mu izbil orožje. Gimnazije je dobil zato živčni napad in so ga morali odpeljati v bolnico.

— Pred očmi matere in brata v smrt. V soboto zvečer se je pri zagrebškem glavnem kolodvoru zgodila strašna tragedija. Mladi mi-

zarski pomočnik Kinčič je prišel na postajo, da se vrže pod vlak. Čez čas sta prišla za njim mati in brat, ki sta slutila nekaj hudega. Ko sta ga zagledala, kako čudno hodi po tiru, sta ga preko ograje klicala, naj pride k njima, toda Kinčič je prav tisti hip začel teči proti vlaku, ki je vozil s postaje, in se vrgel pod lokomotivo. Kolesa so ga zmlela, da ga ni bilo prepoznati. Vzrok njegovega brezupnega koraka je bila menda nesrečna ljubezen.

— Brezupna študentovska ljubezen. V Bitolju je mlad gimnazist, sedmošolec, z nožem v prsa zabodel najprej svoje dekle, ki se mu je nekam izneverjalo, potem pa še sebe. V bolnici je dekle pri zaslisanju izjavilo, da on ni nič kriv.

— Če ni mogel v zakon, pa v smrt. V Skoplju si je v soboto zvečer sprožil dva strela v glavo policijski agent Ilija Bajević, ker mu je tik pred poroko nevesta pobežnila neznanokam. Bajević ni mogel preboleti te sramote, oklican je bil in vse je bilo pripravljeno, iz obupa je brez oddiha pil celih petnajst ur, potem pa si je revolver stavil na sence. Na srečo pa se je samo težko ranil in bo najbrž živel.

— Epileptična žena padla v vrelo mast. V Zagrebu se je v soboto pripetila strašna nesreča. Komaj 18 letna žena mizarskega pomočnika Kobeščaka, podvržena epilepsiji, je doma cvrla mast, pa je prav v trenutku, ko se je sklonila nad razgreti štedilnik, dobila napad. Po obrazu, po prsih, po vsem životu opečeno z vrelo mastjo so je v brezupnem stanju prepeljali v bolnico.

— Borba z razbojnikom. Pred par dnevi se je pojavil v Kraljevu glasoviti srbski razbojnik Živojin Antonijević Pevac, iz Kraljeva doma, ki je nedavno pobežnil iz kaznilnice v Požarevcu. Pevac je v petek zvečer skušal obiskati svojo mater, na krik neke ženske, ki ga je na ulici prepoznala, pa se je skrivil v bližnjem vrtu, na kar je prišla močna četa žandarmerije, blokirala vse sosednje ulice, hiše in vrtove in čakala vso noč. Proti jutru se je Pevac čutil varnega in skušal zapustiti svoje skrivališče. Obkoljen od žandarjev je začel streljati, nazadnje pa je padel sam, s štirimi krogli smrtno zadet. Pri njem so našli štiri revolverje in mnogo municije.

Ljubljana

Sokolska župa Ljubljana

Danes ob 10-06 prispe v Ljubljano nova zastava 40. pešpolka »Triglavskega«, katerega sprejema se udeleži tudi Sokolstvo s prapori.

Zbirališče članstva v kroju je ob 9-45 pred poslopjem Glavne carinarnice na Masarykovi cesti.

Pozivljamo članstvo ljubljanskih in okoliških društev, da se udeleži sprejema polnoštevilo. Župna uprava.

Torek, 9. septembra 1930, Gorgonij. Pravoslavlji: 27. avgusta, Vaemir.

Nočno službo imata lekarni Trnkoczy na Mestnem trgu in Ramor na Miklošičevi cesti.

■ Društvo skrb za mladino v Ljubljani. Izredni občni zbor društva bo v torek 16. septembra ob 20. uri v posebni sobi gostilne »Pri Bončarju« na sv. Petra cesti. Glede na važnost dnevnega reda je dolžnost slehernega člana, da se zborovanja udeleži ter s tem dokumentira razumevanje za društveni procvet. — Odbor.

■ Prireditev ob 10-letnici plebiscita v Ljubljani. V sredo 10. septembra ob 18 uri bo v mestni posvetovalnici sestanek, na katerem bodo določili točen razpored za prireditev ob 10-letnici koroškega plebiscita v Ljubljani.

■ Protest proti zidanju tovarne Bata. V nedeljo 14. t. m. ob pol 9. uri bo imela Zadruga čevljarjev za Ljubljano izredni občni zbor v Mestnem domu. Razen dveh drugih točk bo tretja glavna protest naših čevljarjev proti zidanju tovarne Bata v Jugoslaviji.

■ Raznoterosti. Šofer avtomobila 2-207 je po neprimernih psovskami. Odvedeni so bili vsi, ko vrgel na tla. Kolo je bilo močno poškodovano. Škoda okoli 200 Din. — Dve branjevki sta bili policijsko prijavljeni, ker nista imele točno označenih cen sadju. — Prijavljeno so bile policiji 8 kršitve banske naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin. Skrajni čas je že, da bi trgovci in drugi spoštovali n vpoštevali jasna določila banske naredbe ter napram uslužbencem socialno postopali. — Prijavljeno je bilo dalje 6 prekrškov avtopredpisov in 2 prekrška cestnopolicijskega reda.

■ Pošten najditelj naj se zglaš! Gospa Josipina Capuder, stanujoča na Starem trgu št. 19, je v nedeljo popoldne na poti od Dolenjske železnice do gostilne Plankar izgubila ročno torbico, v kateri je bilo okoli 40 Din denarja in ključ. Pošten najditelj naj torbico izroči na policijskem ravnateljstvu ali pa na stražnici na Dolenjski cesti. Josipina Capuder je sirota in zato naj ji najditelj vrne torbico.

■ Tatvina kolesa. V Tomačevem bivajočem posestniku Matiji Velkavruh je bilo v nedeljo iz franciškanskega samostanskega vrta v Ljubljani, ko se je sam mudil v cerkvi pri maši, ukradeno 1600 Din vredno kolo, znamke »Pax«.

■ Aretacije. Od nedelje do večerj popoldne je policija izvršila prav rekordne aretacije. Neki mladenič-potepinček je bil aretiran, ker je bil zasačen pri nekem malem vlovu na velesojmu. Aretirana sta bila tudi 2 brezposelna zaradi tatvine 800 Din gotovine na škodo Valentina

Največjo zalogo

kuhinske posode kot aluminijasto lahko in posebno močno, emajlrano modro, rujavo in sivo, prvovrstnih znamk, nudi le tvrdka z železnino

Stanko Florjančič
Ljubljana, Sv. Petra cesta 35

Vrečarja. Bil je naposed aretiran neki Anton Kavčič zaradi tatvine kolesa. — Neki ljubljanski dandiji — 9 po številu — so v nedeljo po noči izvalili stražnika ter ga tudi žalili z raznimi neprimernimi psovskami. Odvedeni so bili vsi, ko je prišla pomoč, v policijske zapore.

■ Velika tatvina pri The Rex. Med opoldanskim odmorom v soboto 6. t. m. je neznan vlomilec dvignil rolo pri tvrdki The Rex na Simon Gregorčičevi ulici ter potem iz blagajne odnesel 1600 Din gotovine. Tat je moral razmere prav dobro poznati. Tatvina je bila policijski prijavljena šele v soboto zvečer. Tatu še niso dobili.

Maribor

m Odpoved. V soboto in nedeljo ni bilo v Mariboru zaradi tržaških dogodkov nobenih prireditev. Odpovedani so bili koncerti v gostilnah in kavarnah, predstave v kinematografiju in celo odgodena tombola poštarjev.

m Velika gasilska vaja. Mariborski gasilci bodo z okoliškimi priredili v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri veliko gasilsko vajo na Scherbaumovem mlinu v Kopaljski ulici. V sredo 10. t. m. bo predvaja na pivovarni »Union« na Aleksandrovi cesti.

m Zboljšana hrana v Javni kuhinji na Slomškovem trgu šte. 6 v A razredu opoldne in zvečer Din 8-30, v B razredu Din 12-30, v C razredu Din 14-30. Priglašajte sel 316

m Kap je zadel v nedeljo baronico Glaser v Gornji Polskavi. Z rešilnim avtom je bila prepeljana v Črničev sanatorij, pozneje pa v bolnico.

m Nezgoda. Med potjo na Mariborski otok si je v nedeljo popoldne zlomila desno nogo v gležnju šivilja Hilda Ornikova. Prepeljana je bila v bolnico.

m Tatvine. Ivanu Novaku, zvančniku državnih železnic, je v nedeljo ukradel iz kuhinje kavarne »Senica« ženski dežnik. Ignacu Zolokarju, ki stanuje kot deložiranec pod botorom v Smetanovi ulici, je nekdo v noči od 5. na 6. t. m. med spanjem ukradel jopič z listnico in raznimi dokumenti. Ivanu Plišku, predledlavcu, je bil v kleti v Vošnjakovi ulici upraden par čevljev, vrednih 330 Din. Strojvodji Srečku Pucu je 6. t. m. zmanjkala s kolesa karbidna svetilka, vredna 100 Din. — V soboto so bili tatovi koles spet pridno na delu. Antonu Zemljaku so izpred Kosičeve gostilne v Vetrinjski ulici ukradli kolo znamke »Meteor«, vredno 900 Din. Posestnikovemu sinu Josipu Klepsu je zmanjkalo izpred trgovine Hlusič na Glavnem trgu kolo »Anker«, vredno 700 Din. — Ivan Parman iz Rač je prišel ob svoje 500 Din vredlavski pekarni na Tržaški cesti.

m Velik vlom. Pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah so v noči od sobote na nedeljo vlomili neznan tatovi v trgovino župana in trgovca Valentina Klemenčiča in odnesli več ženskih in moških oblek. Po mnenju orožnikov sta vlom izvršili dve osebi. Škoda znaša več tisoč dinarjev.

Gelje

■ Rezervni oficirji se pozivljajo, da se udeleže sprejema nove polkovne zastave danes ob 9. v Uniforma svečana za stroj, oni, ki je ni, najo. naj pridejo v temni obleki.

■ Celjsko pevsko društvo prične ta teden z rednimi pevskimi vajami. Prosimo vse lanskoljetne pevke in pevce, da nam ostanejo zvesti tudi letos in v bodoče. Pevski sestanek vsega zbora, odnosno razgovor o bodočem delu bo danes 9. septembra ob 20. uri v pevski sobi CPD v I. nadstropju Narodnega doma v Celju; istotam se bodo sprejemali novi člani pol ure poprej. Odbor CPD.

■ Borza dela nujno potrebuje 5 konjskih hlapcev, 1 hlapca za govejo živino, 1 hiš. hlapca, 1 lončarja, 1 pečarja, 1 vrtnarja, 1 kovača, 1 stroj. ključavničarja, 3 mizarje, 1 sodarja, 1 tapetarja, 3 čevljarje, 1 mlinarja, 2 raznašalca kruha, 2 soboslikarja, 2 črkoslikarja, 1 trgov. poslovojdjo, 12 vajencev; za Francijo 50 radarjev, 10 stavb, in 10 stroj. ključavničarjev; 10 elektromehaničkov ter 25 tesarjev, 3 kmečke gospodinje, 16 kmečkih dekel, 2 poljski delavki, 1 navijalko, 1 pletilko, 1 šiviljo, 7 natakarič, 1 hotelsko sobarico, 1 kuh. služkinjo, 1 navadno delavko, 6 kuharic, 17 služkinj, 3 sobarice, 8 varučk ter 4 vajenke.

■ Najdbe in izgube. V trgovini Goričar in Leskovšek na Kralja Petra cesti se je našla zlata ženska zapestnica; dobi se na policijski. — Izgubil se je zavitek s perilom in večjo količino volne; najditelj naj odda na policijski.

■ Avto povozil fanta. Pod tem naslovom občinski vestnik dodajemo: Karl Knez ni bil 5 let star, ampak 7, ter ni bil iz Ločnice, ampak sin posestnika iz Save pri Celju.

■ Bodite previdni. Pri Levcu je čez Savinjo most, katerega del je odnesla zadnja povodnja. Sedaj je tam čoln, s katerimi prevažajo ljudi. Ker se je bati nesreče, ker ni čoln pravilno zgrajen, svarimo Celjane, naj bodo previdni.

Sevnica

Ogenj v vagonu. Tovorni vlak, ki prihaja v Sevnico ob pol 6. uri popoldne, je med drugim vozil tudi vagon oglja. V Sevnici je opazil premikač, da se iz tega vagona kadi. Šef g. Jarec je takoj odredil, da se ta vagon odklopi in odloči. Komaj so voz odklopili, je švignil plamen iz njega. Šele po 3 urnem marljivem gašenju z ročno brizgalko in polivanjem se je posrečilo, da so požar udušili. Pogorelo je precej oglja, a tudi vagon je bil poškodovan.

Pogajanja za kino v Sokolskem domu v Sevnici so končana. Sokolsko društvo je kupilo močan radio-gramofon z zvočnikom, ki bo nadomeščal začasno salonski orkester. Pripominjamo, da bi bilo res škoda opustiti salonski orkester, ki se je pod spretnim vodstvom g. Ljubiča povpel do visoke stopnje.

Nova šola. Kakor čujemo, bodo v Boštanju ob Savi zgradili novo šolo za 1.000.000 Din. Staro šolsko poslopje hočejo prenoviti za učiteljska stanovanja.

Krško

Na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra je bila v farni cerkvi ob 9. uri slavnostna služba božja, katere so se udeležili predstavniki vseh državnih uradov in ustanov, dalje drž. javno in zasebno uradništvo ter številno meščanstvo. Ze rano v jutru so raz hiš zaplapolale državne zastave, ki so dajale ves dan praznično razpoloženje v mestu.

Kopalna sezona poje mlje, dijaki in šolska mladina je odšla v učilnice, pa tudi za večerne knajpove kopalce je zrak že prehladen.

Tusenulum, vilo v gotško-romanskem slogu, si je postavil pod vinorodno gorico Golek pri svojem vinogradu in na krasni razgledni točki g. dr. M. Roštohar, univ. profesor v Brnu, doma iz vasi Brege pri Krškem.

Zagrebški avtomobilisti ne poznajo cestnih predpisov in ne vidijo ali nočejo videti svarilnih znamenj. Da bi vsaj trobil, če že leti kot spak.

Rimske Toplice

Proslava rojstnega dne prestolonaslednika. V soboto popoldne na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika Petra se je vršila ob 8. uri zjutraj svečana služba božja, pri kateri je poleg drugih bila navzoča tudi vsa šolska mladina, zvečer pa je naše sokolsko društvo pripravilo na svečan način rojstni dan svojega starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije Nj. Vis. prestolonaslednika Petra. Alegorično sliko je na zelo okusen in lep način sestavil br. Dvočak, progovni mojster v Rimskih Toplicah, nato pa je sledil govor društvenega staroste br. Kuharja. Zaključil je svoj govor z besedami in vnetim pozdravom na ves kraljevi dvor, nakar se je občinstvo odzvalo in pridružilo s krepkim kličem trikratnega sokolskega »Zdravo!« Pevsko društvo pod vodstvom g. Avgusta Ulage pa je zapelo vse tri združene državne himne.

Za tem pa se je potem razvil tih družaben večer, ki je v vsakem oziru dobro in nadvse povoljno uspel.

Sejm. V soboto se je vršil v Šmarjeti tudi običajen živinski in kramarski sejm. V primeri s prejšnjimi je ta slednji bil še precej dobro obiskan.

Ribnica

Počitniško društvo dijakov je vprizorilo v nedeljo 8. t. m. popoldne dramo: »Dva bregovca«. Igra je bila dobro naštudirana, tudi igrali so precej dobro. Obisk je bil številen. Nič čudnega, saj je tako redkokada kaj slinčnega v Ribnici.

Čebelarja smola. Čebelar J. Š. je vozil čebele iz paše. Med potjo mu je smuknil panj iz voza, padel na tla in se odprl. Konj, ki so ga čebele začele pikati, se je srečno utrgal. Ljudje pa, ki so bili v bližini, so začeli bežati in kričati. Čebele so jih precej opikale. Po cesti pa se je cedil med.

Veržej

Premovanje govodi simodolske pasme. Pred dobrim letom so v Veržeju na Murskem polju ustanovili »Rodovniško društvo« za selekcijsko (odbirno) gojitev simodolske govodi, ki je v okolici Veržeja pod vplivom sosednega Prekmurjanjatelj razširjeno. Namerovana razstava je prvi društveni korak pred javnost, da ž njim pokaže uspehe enoletnega delovanja na polju smolne govode. Društvo je srečno prestalo kljub črnoglednosti in celo nasprotovanju nekaterih začotne težave ter se ga napredka željni živinorejci vedno bolj oklepajo. Ker pa je vsa živinoreja takorekoč spojena med seboj, zato je društvo tekom časa moralo posvetiti pažnjo tudi drugim panogam živinoreje, posebno svinjereji in perutninarstvu. Zato bo tudi nekaj teh živali razstavilo, to pa le za opazovanje. Omenjena organizacija vabi toraj na to svojo prireditev vse napredka želeče živinorejce kakor tudi druge, ki jim je napredek kmeta in s tem tudi njegovo blagostanje pri srcu.

Ormož

Cirkus. Včeraj se je naselil v Mestno grabo cirkus »Olimpiac« z vrtiljakom.

Mestni načelnik g. Veselič je odpotoval v Beograd in ga zastopa namestnik g. Kuharič.

Trgovina s sadjem je precej živahna. Posebno jabolka se pridno izvažajo, samo da jih ni toliko kot lani.

Zdravniki. Primarij tukajšnje bolnice g. dr. Tone Hrovat se je vrnil z dopusta.

Konjerejsko društvo, odsek za ormoški okraj je priredil dobro uspešno tombolo in veselico na vrtu gostilne Horvat.

Dvestoletnica obstoja bo obhajala fara Svetinje pri Ormožu dne 8. septembra 1930. Vrše se velike priprave. Na predvečer bo električno razsvetljen zvonik in okolica. Svečanostim bo prisostvoval knezoškof mariborski.

Vinogradi kažejo lepo in je pričakovati izborne kapljice. Vinogradniki se razburjajo radi bodočih slabih cen vinskemu moštu, ki jih napovedujejo nekateri vinski trgovci in gostilničarji in to tembolj, ker je še precej starega vina po kleteh.

Sport

Mednarodni meeting ASK Primorja

V nedeljo se je nadaljeval in zaključil mednarodni meeting Primorja. Videlo se je, da je treba samo malo dobre volje, da se tekmovanje lepo in hitro razvija. Tempo meetinga se je prenesel tudi na tekmovalce same, ki so dali večinoma prav lepe rezultate.

Tekmovanja so bila jako zanimiva, le škoda, da je proti koncu pričelo deževati. Maloštevna publika (slaba reklama!) je prišla na račun. Izredno zanimiva je bila borba obeh kanonovmetačev Janauscha in dr. Narančiča. Slo je za centimetre in je končno zmagala večja rutina in fizična sila Dunajčana.

Imponiral je madjarski internacionalac Szabo iz Pečuha v skoku in daljavo, ki pa v kljub vsem naporom ni mogel preskočiti 7 m.

Odlikovali so se celovski atleti, ki so nastopili zelo številno. Senzacija sta vzbudila Beogradjanci Mioković in Novaković, prvi je znatno zboljšal državni rekord v troskoku. Je to izvanreden talent, o katerem bomo še dosti slišali.

Od domačinov sta se predvsem odlikovala primorjanska Korče in Skok.

Tekmovanje se je pričelo točno ob 14:30 in se je zaključilo s švedsko štafeto v odmoru nogometne tekme.

100 m finale: 1. Mioković (BSK) 11'2, 2. Schreiber (Hask) 11'3, 3. Haderer (BSK) 11'4; sledili so Skok (P), Hürtl in Golob (oba Kac). Napeta in ostra borba med prvo trojico.

Skok v višino: 1. Jakupić (Hask) 175 cm, 2. Egger (Kac) 170, 3. Korče (P) 160. Bivši jugosl. rekorder Jakupić je zopet v formi.

Disk: 1. Janausch (Waf, Dunaj) 42'92 m, 2. dr. Narančič (Conc.) 42'46 m, 3. Manojlović (C) 39'90 m, 4. in 5. Stepišnik II in Banko (oba Ilir.). Narančič ima boljše tehniko, njegovi meti pa so prenikavi. Janausch je izredno siguran in so bili skoro vsi meti enaki.

Skok v daljavo: 1. ... (Peći S. C., Pečuh) 6'25 m, 2. Mioković (BSK) 6'49 m, 3. Novaković (BSK) 6'46 m, 4. Hellebrand (Hask) 6'42 m, 5. Korče (P) 6'26 m. Zmagovalec se razlikuje po stilu od vseh ostalih. Nalet ni ravno hiter, zato pa vehementen pri odskoku.

200 m: 1. Haderer (Kac) 2'33, 2. Skok (P) 2'35, 3. Hürtl (Kac) 2'36, 4. Šik (BSK).

800 m: 1. Pugn (Gak Gradec) 2:00'2, 2. Žorga (P) 2:05'2, 3. Vukovitch (Kac) 2:15. Sigurna zmaga Gradčana.

Troskok: 1. Mioković (BSK) 13'675 m novi jug. rek., 2. Korče (P) 13'34 m slov. rek., 3. Jakupić (Hask) 12'64 m, 4. Outrata (Ilir.) 12'33 m. Mioković je imel dva skoka preko rekorda.

400 m: 1. Hürtl (Kac) 53'3, 2. Haderer (Kac) 53'8, 3. Schreiber (Hask) 54'2.

5000 m: 1. Leban (Kac) 16:16'4, 2. Kreos (P) 17:26, 3. Kumer (Il.) 17:42'4, 4. Majhenič (I.). Izstopili so 4 tekmovalci, med njimi Šporn (I) v zadnji rundi.

4x100 m: 1. Primorje 46'1, 2. Kac 46'2, 3. BSK 47'4, 4. Marathon (Zagr.).

400x300x200x100 m: 1. Kac 2:07'4, 2. Primorje 2:08, 3. Marathon. Nato se je vršila finalna tekma turnirja za poškodbeni fond LNP.

Primorje—Maribor 4 : 0 (3 : 0)

Tekma naj bi bila nekaka oficijelna otvoritev jesenske sezone. Bilo je jako malo reklame in to po vsej pravici. Maribor je nastopil s kompletno rezervno, ojačeno s tremi igralci I. moštva (brata Koren in Stare) in ni mogel nuditi Primorju resnega nasprotnika. Domače moštvo je dominiralo tekmo cele igre in se je igralo takorekoč na en gol, Maribor je le parkrat prodir, kar pa ni bilo posebno nevarno, ker ni bilo skupnih akcij.

Primorje je imelo posebno v prvem polčasu nebroj šans, a je vse zastreljalo. V tem pogledu se je posebno odlikoval Erman, zgleda da njegova levica ni ravno njegova najmočnejša stvar.

Pri domačih sta se posebno odlikovala Uršič in Zemljak, Slamič je izvrstno podpiral napad. Obramba ni imela težke naloge.

V moštvo gostov je omeniti predvsem brata Korena, posebno vratar je imel mnogo prilike, da pokaže svoje znanje.

Tekmo je zadovoljivo sodil g. Glojarić iz Zagreba. Igra je bila radi teme zaključena 7 minut pred koncem. Igra je bila v I. polovici prekinjena za 1 minuto v spomin na padle žrtve v Trstu.

Pričetek državnega prvenstva

V nedeljo se je pričelo I. kolo tekmovanja za državno prvenstvo. Senzacija je prinesla tekma obeh lokalnih rivalov v Beogradu, kjer je podlegel favorit. Ostali tekmi sta se končali kot se je pričakovalo.

Jugoslavija—BSK 2 : 1 (0 : 0)

Preko 10.000 gledalcev je napolnilo igrišče Jugoslavije, da vidijo prvič po povratku iz Montevideja svoje miljenice. Jugoslavija je zmago zaslužila kot boljše moštvo.

Jugoslavija je takoj v začetku prevzela inicijativo in je obdržala do sredine drugega polčasa. BSK je napravil vtis utrujenega moštva in je igral zelo ležerno. Prvi polčas ni prinesel golov. Po odmoru doseže Popović v 11 min. s silnim strelom vodstvo za Jugoslavijo. BSK ripostira, obramba Jugoslavije je na mestu. V 30. min. po viša Nikolić s plasiranim strelom na 2 : 0. BSK je sedaj v premoči in silno pritiska. V 38. min. zabije Vujadinović centerpas Najdanovića pod prečko in postavi končni rezultat.

Izvrstno je sodil g. Focht iz Sarajeva.

Concordija—Slavija (Osijek) 4 : 1 (2 : 1)

Pred 3000 gledalci je dal sodnik g. Joksimović iz Beograda znak za pričetek. Obe moštvi sta nastopili kompletni. Igra je večinoma odprta. V 31. min. izkoristi Andučić napako obrambe Concordije in doseže prvi gol. V 42. min. nastane pred golom gnječja in Conc. izenači. Slavija protestira, češ, da je gol nepravilen. Tik pred odmorom strelja Živković prosti strel, žogo dobi off-side stoječ Pavečić in doseže vodstvo za C.

Pred pričetkom druge polovice je vladala enominutna tišina v spomin tržaških žrtve. Igra poteka nato v znamenju premoči Concordije, ki doseže po Pavečiću v 28. in 35. min. še dva gola. Sodnik je preje izključil Živkovića radi foula,

Concordija kljub zmagi ni zadovoljila, Slavija le v pogledu defenzive.

Sodnik g. Joksimović neodločen in je precej spregledal.

Hajduk—Slavija (Sarajevo) 3 : 1 (0 : 0)

Sarajevčani so nudili drž. prvaku nepričakovan odpor in je bila zmaga dolgo časa na niti. Šele po odmoru se je izcimila premoč domačih in so zaslužno zmagali. Gledalcev 3000. Sodnik Joksik (Beograd) izvrsten.

Plavalna tekma Split—Dubrovnik 50 : 38

V nedeljo se je vršila v Splitu plavalna tekma med Splitom in Dubrovnikom s naslednjimi rezultati:

400 m prosto moški: 1. Bonačić F. (S) 5:33'5, 2. Marović (S) 5:53'1, 3. Bradarić (D) — Duljak (D) je pri tem postavil nov jug. rekord v hrbtnem silu na 400 m s 6:33'1.

100 m prosto dame: 1. Dabrović (D) 1:31'6, 2. Senjanović (S) 1:32'5, 3. Bencan (S) 1:33.

100 m hrbtno moški: 1. Ciganović (D) 1:21, 2. Drobnić (D) 1:22'4, 3. Gazzari (S) 1:22'6.

100 m prsno dame: 1. Kaliterna (S) 1:37'2, 2. Mrkašić (S) 1:37'4, 3. Palčok (D) 1:40'4.

100 m prosto moški: 1. Senjanović (S) 1:03'4, 2. Matić (D) 1:03'8, 3. Marović (S) 1:05'9.

200 m prsno moški: 1. Midžor (S) 3:06'1, 2. Birimiša (S) 3:06'4, 3. Jelić (D) 3:13'4.

4x50 m prosto dame: 1. Split 2:38'7, 2. Dubrovnik 2:46'3.

4x200 m prosto moški: 1. Split 10:06, 2. Dubrovnik 80 m zadaj. Čas Splita je za 14 sek. boljši od jug. rekorda.

Waterpolo: Dubrovnik—Split 4 : 2 (1 : 2).

Damsko svetovno prvenstvo

V prisotnosti 20.000 gledalcev so bile otvorene II. damske svetovne igre v Pragi z vkorakanjem vseh udeležencev držav, 17 po številu.

Zbrane atletinje je nagovoril v imenu vlade minister dr. Svagrovsky. Za njim je povzel besedo župan Prage dr. Baksa in obenem je bilo izpuščenih tisoče golobov-pismo, ki so raznesli pošto o otvoritvi v vse dele sveta.

Tekmovanje je otvorilo ritmično rajanje čeških Sokolice-narajateljice.

Po prvem dnevu vodi Nemčija z 8 točkami, sledi Avstrija 2 in Poljska 1.

Met krogle. V finale so se plasirale po 2 Nemki, Čehinji, Poljakinji, Švedinji in ena Avstrijka. Končni izid: 1. Häublein (Nemč.) 12'495 m, 2. Hermann (N.) 12'12 m, 3. Perkaus (Avstr.) 11'48 m, 4. Levin (Pol.) 11'31 m, 5. Jasienska (P) 11'21, 6. Svenson (Šved.) 10'88 m.

80 m zapreke. Vršili so se 4 predteki iz katerih so se plasirale v nadaljno tekmovanje po prve tri. V 4. predteku je padla Stefanini (Jugosl.) pri 5. zapreki v dobri poziciji.

1. predtek: 1. Jacobsen (Šved.) 12'3, 2. Birkholz (Nem.) 12'4, 3. Freiwald (Pol.).

2. predtek: 1. Nakanishi (Jap.) 13'1, 2. Valla (Ital.) 13'4, 3. Laudre (Franc.) 13'4.

3. predtek: 1. Pirch (Nem.) 12'8, 2. Cornell (Angl.) 13, 3. Singer (Avstr.) 13.

4. predtek: 1. Combernoux (Franc.) 13'3, 2. Kael (Madj.) 13'6, 3. Puchberger (Avstr.) 13'7.

60 m pred in medteki: Plasirala se ni niti ena Jugoslovanka, časi so izvrstni.

1. pt.: 1. Radideau (Fr.) 7'8, 2. Smola (CSR) 8'1, 3. Luka (Madj.) 8'4 — 2. pt.: 1. Walasiewicz (Pol.) 7'7, 2. Perkaus (Avstr.) 8'2, 3. Steiner (Ital.) 8'4 — 3. pt.: 1. Scott (Angl.) 8, 2. Gelius (Nem.) 8, 3. Bongiovanni (It.) 8'4 — 4. pt.: 1. Kellner (Nem.) 8, 2. Kolbach (Avstr.) 8'1, 3. Martin (Fr.) 8'4 — 5. pt.: 1. Hitomi (Jap.) 7'8, 2. Walker (Angl.) 7'9, 3. Hrebrin (CSR) 8.

— 1. mt.: 1. Hitomi 7'8, 2. Gelius 7'8, 3. Scott 7'9, 4. Smola — 2. mt.: 1. Walasiewicz 7'8, 2. Kellner 7'9, 3. Kolbach 8, 4. Martin 8'4 — 3. mt.: Radideau in Walker 7'8, 3. Hrebrin 8'8.

800 m: 1. pt.: 1. Lopen (Šved.) 2:24'2, 2. Christmas (Angl.) 2:25'2, 3. Kilos (Pol.) 2:27, 4. Battu (Fr.) 2:32 — 2. pt.: 1. Lunn (Angl.) 2:27'1, 2. Dollinger (Nem.) 2:27'2, 3. Gentzel (Šv.) 2:28'4, 4. Orłowska (Pol.).

100 m predteki: 1. pt.: 1. Radideau (Fr.) 12'8, 2. Ter Horst (Hol.) 13, 3. Kraus (CSR) 13'1 — 2. pt.: 1. Ridgley (Angl.) 12'7, 2. Teitelbaum (Eston.) 13, 3. Velu (Fr.) 13'1 — 3. pt.: 1. Hitomi (Jap.) 12'8, 2. Haux (Nem.) 13'1, 3. Dauschka (Letska) 13'3 — 4. pt.: 1. Gelius (Nem.) 12'8, 2. Kuznik (CSR) 13, 3. Dahlin (Šv.) 13'3 — 4. pt.: 1. Walasiewicz (Pol.) 12'6, 2. Schurman (Hol.) 12'7, 3. Hiscock (Angl.) 12'7.

200 m predteki: vršilo se je 5 predtekov, najboljši čas sta dosegli Poljakinja Walasiewicz in Angležinja Halstead s 25'6.

V hazeni je porazila Jugoslavija Poljsko s 9 : 2 (4 : 0). Najboljša igralka na terenu je bila vratarica Jugoslavije, ki je držala nemogoče žoge.

Sportni dan v Domžalah

V nedeljo 10. t. m. je obhajal domžalski Disk 10-letnico svojega obstoja. Pester sportni program: medklubska kolesarska dirka 100 km in 50 km, lahkoatletika prireditve in I. internacionalna podeželska tekma Disk : Villacher Sportverein, je bil za naše razmere precej dobro izveden.

Start seniorjev je bil točno ob 10. uri. Dirka se je vršila od Domžal do Sv. Petra v Sav. dolini in nazaj. Na tej progi 100 km je prvi prispel na cilj Valant (Ilirija) nekaj metrov pred Rozmanom (Maribor). Valant je imel težji defekt. Na uro je vozil 31 km.

Pri juniorjih sta prišla prva Zupan (Celje) in Faninger (Maribor). Proga je znašala 50 km. Na uro sta napravila 34 km.

Lahka atletika je pa v Domžalah še v povojih. Vršil se je le tek 6x in 10x okrog igrišča.

Villacher Sportverein : Disk 10 : 0 (7 : 0)

Na zmago misliti bi bilo absurdno. Pa tudi drugače se je marsikdo vprašal, zakaj vabi Disk inozemski klub, ko bi prišlo z domačim ceneje. In take tudi še pri nas premoremo kot VSV. Gostje so bili pač za par zredov boljši, bila je še igra mačke z miško. Igrali so samo pred domačimi vrati. Gostje so nadkriljevali domačine v vseh ozirih, tudi fizično so bili močnejši. Diskov napad se sploh ni znašel. Sicer je pa še sploh premale znanja, rutine pa sploh ne in je

samo priporočati, da se za enkrat še ne spušča v take tekme. Ker s tem pač ne pridobi, kvečjemu izgubi.

I. Državna strelska tekma

Sred. uprava lovskih udruženj kraljevine Jugoslavije je priredila v dneh 6., 7. in 8. septembra t. l. na vojaškem strelišču v Ljubljani I. državno strelsko tekmo pod pokroviteljstvom komandanta Dravske divizijske oblasti g. generala S. Tripkovića. Prireditvi sta se pridružila tudi društvo »Ostrostrelec« v Ljubljani in Oblastna streljaška družina.

V soboto 6. septembra se je vršilo dopoldan od 9. do 12. in popoldan od 3. do 6. ure vojaško tekmovanje, ki je obsegalo tri različne načine.

Rezultati teh tekem so:

1. Zaklonjeno ležeče bojne mete.

I. Gorup,

II. major R. Vučenić, 40. puk,

III. Hrovatin,

IV. podnar. Mitrović.

2. Bojna, bočna ležeča meta (razdalja 200 m):

I. nar. Ristić,

II. Gorup,

III. puk. Novaković Lj., načelnik art. odeljenja drav. div.,

IV. Praunseis.

3. Bojne, bočno stoječe mete (razdalja 300 m):

I. Gorup,

II. puk. Novaković,

III. nar. Stepanović,

IV. nar. Pejović.

Naslov prvaka v vojaškem streljanju si je pridobil odlični Gorup iz Zagreba, ker je dosegel na vseh tarčah skupaj največ zadetkov.

V nedeljo 7. t. m. ob 9. je na strelišču ob navzočnosti precejšnjega števila predstavnikov civilnih in vojaških oblasti ter povabljenih gostov otvoril tekmo predsednik Slovenskega lovskega društva g. dr. Ivan Lovrenčič. V svojem govoru je pozdravil zastopnika komandanta dravske divizije g. ppuk. Nikolića, zastopnika bana g. dr. Vončina, zastopnika župana g. dr. Ravniharja in zastopnike podružnic. Pozdravil in zahvalil se je za podporo zastopnikom tiska in pohvalno omenil vodjo tekme g. V. Turka. Nato je zaprosil g. puk. Novakovića, da razdeli nagrade in diplome zmagovalcem vojaške tekme. Prvak je prejel darilo in diplomu, najboljši trije strelci na vsaki poedini tarči so pa prejeli diplome in denarne nagrade.

Nato so se nadaljevale tekme, ki so trajale v nedeljo in ponedeljek ves dan. Tekma lovec je obsegala te točke: 1. Stoječ »Srnjak« (oddaljenost 100m), 2. »Lovska krožna tarča« (oddaljenost 100 m), 3. Izginjajoči »Zlatorog« (oddaljenost 200 m), 4. Bežiči »Jelen« (oddaljenost 100 m, na 23 m dolgi progi), 5. Leteči »Golob« (oddaljenost 12 m), 6. Pogon na »Zajc« (oddaljenost 25 do 35 m), 7. »Divji lovec« (oddaljenost 60 korakov), 8. Častna »Spominska tarča« in 9. »Malokalibersko streljanje« (oddaljenost 25 m).

»Ostrostrelec« so tekmovali v streljanju na tarčo »Emona« v razdalji 200 m.

Oblastna streljaška družina je imela 2 krožni tarči in sicer na 100 m in na 200 m.

V ponedeljek zvečer ob 8. uri se je vršil v »Union« družabni sestanek, na katerem so bile razdeljene nagrade in diplome. Izvrstni strelec iz Zagreba g. Gorup si je priboril v tekmi lovec tudi naslov državnega prvaka ter je prejel kot nagrado bronast kip jelena (prehodno darilo mestne občine ljubljanske) in zlato uro (darilo mestne občine ljubljanske). Tudi ostali zmagovalci v poedinih panogah so prejeli lepa darila in diplome.

Plavalne tekme za prvenstvo Maribora

Maribor, 7. avgusta.

V nedeljo se je na Mariborskem otoku vršilo tekmovanje za prvenstvo Maribora v plavanju in skokih. Organizacija prireditve je bila prav dobra, program so je razvijal brezhibno. Sodniški zbor je bil sestavljen iz gg.: vrhovni sodnik: dr. ing. Krameršič (Ljubljana); starter Sancin Savo (Ljubljana); sodniki: dr. Planinšek, Voglar Srečko in Bleiweis Miran (Ljubljana); zapisnikar: Petrovič Aleksander.

V posameznih točkah so bili doseženi naslednji rezultati:

Dame 50 m hrbtno: 1. Kukovec (Primorje) 53'2; 2. Pohar (I. S. S. K. M.) 53'2; 3. Vadnon L. (I. S. S. K. M.) 56'2.

Dame 50 m prosto: 1. Leskovar Ljubica (I. S. S. K. M.) 44'6; 2. Pič Kristina (I. S. S. K. M.); Vadnou Luise (I. S. S. K. M.).

Dame 100 m prsno: 1. Karner (S. K. Rapid) 1:50'8; 2. Pohar (I. S. S. K. M.) 2 m za prv.; 3. Vadnou L. (I. S. S. K. M.) 1:57.

Dame štafeta 3x50 m: 1. I. S. S. K. Maribor (Leskovar, Pohar, Vadnou) v času 2:29'2; 2. A. S. K. Primorje (Karner, Kukovec, Pristan) v času 2:31.

Juniorji 50 m hrbtno: 1. Kožuh Boris (I. S. S. K. Maribor) 46'3; 2. Jandl (Primorje) 49'6; 3. Jurić (Rapid) 52 sek.

Juniorji 50 m prosto: 1. Jandl (Prim.) 33'3; 2. Stopar (I. S. S. K. M.) 38'2; 3. Gala (I. S. S. K. M.) 38'3.

Juniorji 100 m prosto: 1. Jandl (Prim.) 1:24'4; 2. Gala (I. S. S. K. M.) 1:38'4; 3. Stopar (I. S. S. K. M.).

Juniorji 100 m prsno: 1. Kožuh Boris (I. S. S. K. M.) 1:33'3; 2. Kožuh Marjan (I. S. S. K. M.) 1:39'7; 3. Kukovec (Prim.) 1:40'3.

Juniorji 3x50 m mešana štafeta: 1. A. S. K. Primorje (Kukovec, Wilfan, Jandl) v času 1:55'6; 2. I. S. S. K. Maribor (Kožuh I, Kožuh II, Stopar) v času 2:06'2.

Seniorji 100 m hrbtno: 1. Wilfan (Prim.) 1:19'4; 2. Bertoneclj Stanko (I. S. S. K. M.) 1:19'4.

Seniorji 100 m prosto: 1. Wilfan Draško (Prim.) 1:08'8; 2. Bertoneclj St. (I. S. S. K. M.) 1:20; 3. Wesiag (Rapid) 1:25'5.

Seniorji 100 m prsno: 1. Tominšek (I. S. S. K. M.) 1:31'8; 2. Wesiag (Rapid) 1:38'9; 3. Kukovec (Prim.) 1:40'9.

Seniorji 200 m prsno: 1. Humeč (I. S. S. K. M.) 3:40'5; 2. Wesiag (Rapid) 3:41'6; 3. Vrtovec (I. S. S. K. M.).

Seniorji 3x100 m mešana štafeta: 1. A. S. K. Primorje (Kukovec, Wilfan, Jandl) v času 4:31'3; 2. I. S. S. K. Maribor (Tominšek, Bertoneclj, Leskovar) v času 4:57'1.

Skoki iz 3 m deske: 1. Sierherl (Ilirija) 59'16; 2. Leskovar (I. S. S. K. M.) 44'24; 3. Bertoneclj St. (I. S. S. K. M.) 42'62; 4. Skrbinšek

(Ilirija) 38; 5. Gala (I. S. S. K. M.) 21'24; 6. Huber (Rapid) 19'04 točke.

Skoki iz stolpa 5 in 10 m: 1. Štrajner (I. S. S. K. M.) 52'28; 2. Bertoneclj St. (I. S. S. K. M.) 48'42; 3. Csasar (S. K. Železnica) 38'22 točke.

Sportni dan v Celju

Sportni dan v Gaberju v nedeljo je lepo potekel. Dopoldne je bil štafetni tek v Gaberju, popoldan pa so bile na igrišču S. K. Olimp lahkoatletске tekme, nakar sta se igrali dve nogometni tekmi. Olimp rezerva je zmagal nad Dobro z 2:1 (0 : 0), dočim je bilo prvo moštvo Olimpa od Velike gorice poraženo z 1 : 4 (0 : 2). Zvečer se je vršila v Narodnem domu lepa veselica.

Sab

Mojstrski turnir v Frankfurtu.

Frankfurt am Main, 6. septembra.

Šahovski klub »Anderssen« v Frankfurtu praznuje letos 60-letnico svojega obstoja in prireja ob tej priliki celo vrsto turnirjev, ki se danes začnejo v dvoranah znamenitega Palmengarten-a. Poleg mednarodnega mojstrskega turnirja sta še na programu dva mednarodna glavna turnirja s 14 in 24 udeleženci in turnir za prvenstvo Porenja z 12 igralci.

V mojstrskem turnirju igrajo: Ahues, Colle, Kashdan, dr. List, prof. Mannheim, Mieses, Njemcovič, Orbach, Pirč

Sokolstvo

Bratje Primorci! Priseljenci!

katerim je postala — po 6. januarju prenovljena in po 6. septembru še bolj utrjena — Jugoslavija druga domovina, domovina, katera nam reže belega kruha, pa tudi oni, kateri smo deležni le črnega (ne zabimo, da v stari domovini ne bi imeli niti ovsenega) — priseljenci, kateri iz kakršnegakoli vzroka ne smemo ali ne moremo še postati jugoslovanski državljani — storimo svojo dolžnost in prigrasimo se kot vojni obvezanci in vpišimo se v Sokola. Vsi! To je naša krvavosveta dolžnost! — Zdravo!

Številne sokolske prireditve

Zadnje dni se je vršilo veliko število krasno uspešnih sokolskih prireditev. Razen prireditev sokolskih društev v Radovljici, v št. Vidu nad Ljubljano in v Borovnici je imelo sokolsko društvo v Kranju v soboto zvečer javno telovadbo, v nedeljo popoldan pa sokolska društva v Žireh, Višnji gori, Muti-Vuzenica, v Bohinjski Bistrici in sokolska četa v Tinju. O vseh teh prireditvah bomo obširneje poročali v prihodnjih številkih.

Nastop sokolskega društva v št. Vidu nad Ljubljano

V nedeljo 7. t. m. je polagalo agilno sokolsko društvo v št. Vidu svoj letni obračun pred javnostjo z dobro uspešno javno telovadbo. Društvo se je borilo z velikimi težkočami, ker mu je šolski odbor odvzel šolsko telovadnico. Šele po ustanovitvi S. K. J. je društvu uspelo, da mu je v marcu t. l. bila zopet dovoljena uporaba šolske telovadnice. Od tedaj je delo v društvu na novo oživel in obrodilo lepe sadove.

Telovadba je pričela ob 3. popoldan ob številni udeležbi Sokolov iz društev Ljubljana I., Ježice, Radomlje, Kamnik, Šiška, Medvođe, Mengeš in Domžale. Proste vaje je izvajalo 52 članov, 26 članic, 35 moškega naraščaja, 6 ženskega naraščaja, 10 moške dece in 28 ženske dece. Izvedba je bila v splošnem dobra in zadovoljliva. Interesantna točka sporeda je bila tekma ene vrste članov in ene vrste naraščaja v teku brez zapreke, ki so jih tvorili drog, konj, bradlja in drog. Vrsti sta bili enakovredni nasprotnici, ampak članom je v čevljih na oroseni travi drselo, tako da je zmagala naraščajska vrsta, čeprav z malo razliko v času. Pri rodni telovadbi je nastopila najprej vrsta članov iz št. Vida na drugo in vrsta moškega naraščaja iz Ježice na bradlji. Obe vrsti sta bili dobro izveščani. Nato je nastopila vrsta moškega naraščaja iz Ježice na drugo in vrsta članov na bradlji, ki so pokazali, da bi mogli z uspehom tekmovali v nižjem in celo v srednjem oddelku. Nastop je vodil vzorno, vrstila se je točka za točko brez čakanja, odlični načelnik br. dr. I. Kavc. Vse točke je spremljala odlična godba Sokola I.

Ze med telovadbo je začel naletavati dež, po telovadbi se je pa vtila ploha, ki je razgnala občinstvo ter s tem povzročila društvu gmotni neuspeh.

Akademija sokolskega društva v Borovnici

Javni nastop Sokola v Borovnici dne 7. t. m. je radi popoldanske nevihte odpadel ter se je vršila v Sokolskem domu le akademija, na kateri so nastopili vsi domači oddelki s prostimi vajami. Izvedba je bila v splošnem prav dobra. Članska vrsta pod vodstvom načelnika br. I. Šviglja je nastopila na drugo. Posebno pozornost sta s sigurnimi vajami vzbudila brata L. Franc in St. Švigelj. Telovadecem priporočamo, da polagajo več pažnje na lep pristop in odstop od orodja. Zanimiva točka so bili skoki moške dece skozi obroč. Načelnica s. Mira Košutova je vodila ženski naraščaj in članice, ki so zletne proste vaje izvajale sigurno in precizno.

Akademija je uspela moralno, materijalno nekoliko slabše, čemur je bilo predvsem vzrok slabo vreme, ki je odgnalo tuje goste. Opaziti pa je bilo, da število nastopajočih od lanskega nastopa ni naraslo.

Sokol v Črnomlju

Sokolsko društvo v Črnomlju je otvorilo svojo gledališko sezono z uprizoritvijo Stolbovih »Starih grehov« v prevodu Fr. Govekarja.

Sokolski gledališki odsek, ki ga že dalj časa postrtovalno in z uspehom vodi br. dr. Češarek, od uprizoritve do uprizoritve vidno napreduje in razpolaga z večjim številom že dobro rituiranih moči. Posrečen je bil »očetovski konzorcij«, ki so ga dobro podali br. dr. Češarek, Daneu in Stular. Največ smeha sta vzbujala br. Kostjukovski kot Krupička in s. Malerčičeva kot Katra. Simpatično siroto Emo je igrala s. Kolbeznova. Tudi S. Štrbenkova, s. Faleshničeva sta svoji vlogi odlično rešili.

Žal udeležba ni bila tako velika, kot bi zaslužila tako dobra prireditev.

Po predstavi se je razvila v Sokolskem domu ob plesu in godbi neprisljerna domača zabava.

Telovadni nastop Sokola v Kotoribi

V nedeljo 7. t. m. popoldne je bil v Kotoribi v Medjimurju I. javni nastop tamkajšnjega Sokola. K tej prireditvi se je zbralo mnogo Sokolov in Sokolice iz Maribora, Ormoža, Čakovca, Varaždina, Dolnje Lendave in od drugod. Slavnostni nagovor je pred nastopom imel tajnik mariborske sokolske župe brat Dojčinović. Sledil je telovadni nastop seljaške čete, moškega in ženskega naraščaja, članov iz Čakovca in Maribora, vojakov 36. pešpolka iz Varaždina s krasnimi vajami s sulicami in članov na orodju. Po nastopu, ki mu je prisostvovala velika množica domačinov in okoličanov, se je razvila animirana zabava, katero je proti večeru motil dež. S tem prvim nastopom si je Sokol v Kotoribi pridobil vsesplošne simpatije v vseh krogih.

Krasna sokolska manifestacija v Gornji Radgoni

V nedeljo popoldne je bila v Gornji Radgoni velika sokolska manifestacija, katere so se udeležili Sokoli in narodnjaki z vsega Murskega polja, zapadnega Prekmurja in Slovenskih goric. Iz Maribora je prispelo pevsko društvo »Jadrans«, ki je zapelo več narodnih pesmi. Številno pa so bili zastopani šentlenartčani pod vodstvom dr. Goriška. Najprej je bil telovadni nastop, za njim pa prosta zabava. Prireditve je zelo motil dež, ki je začel padati v prvih popoldanskih urah.

Velika stanovska in patrijotična manifestacija narodnega delavstva

Maribor, 8. septembra.

Včeraj je bil tu kongres narodnega delavstva iz vse Slovenije, organiziranega v Narodni strokovni zvezi v Ljubljani, ki je potekel v najlepšem redu. Večina delegatov je dospela z dopoldanskimi vlaki. Ob 9.30 je bil da kolodvoru sprejem vodstva in delegatov, nato se je pa kmalu po 10. uri pričel v veliki dvorani Narodnega doma kongres sam. Otvoril in vodil ga je predsednik zveze g. Rudolf Juvan, ki je uvodoma pozdravil zastopnike oblasti, korporacij, narodnih organizacij, delegate in vse navzoče. Dalje je govoril o kongresu, o 6. januarju, povdarjajoč veliki pomen tega dne za Jugoslavijo — ter predlagal, da se odpošljejo udanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Aleksandru I., predsedniku vlade gen. Živkoviču in ministru socialne politike Nikoli Preki, kar je bilo soglasno in z navdušenjem sprejeto. Ob koncu svojega govora se je spomnil še tržaških mučenikov in predlagal minuto molka v počastitev njihovega spomina.

Za tem so kongres pozdravili: okr. inspektor dr. Schaubach v imenu gospoda bana; podžupan dr. Lipold za mestno občino; Franjo Rupnik kot zastopnik ljubljanskega župana dr. Puca; dr. Krvavec za oblastni odbor N. O.; prof. Kenda za srezki in krajevni odbor N. O.; Ivan Tavčar za Delavsko zbornico; načelnik Mohorko za Sokola I. in društvo »Dravec« v Mariboru; Zupan za UJNŽB; Tumpej za krajevni odbor UJNŽB; Zoter za Slovensko obrtno društvo v Mariboru; Skanar za bančne službenice; Stojan Stanković iz Beograda za Jugoslovansko narodno delavsko organizacijo v Beogradu, ki je v vznešenih besedah predlagal popolno združitve vsega narodnega delavstva v državi, ki bi potem šlo že splošno preko 40.000 organiziranih članov; Pavel Bolha iz Westfalije za organizacijo narodnega delavstva v Nemčiji, Holandiji in Franciji in Sajé za mariborsko organizacijo NSZ, ki je v spremstvu dveh mladenk v zilskih narodnih nošah izročil šopke cvetja Juvan, Bolhi in Stankoviču. Ostali pozdravi, kakor gospoda podbana dr. Pirkmayerja itd. so se prečitili.

Sledil je referat dr. Jože Bohinca, v katerem je uvodoma naglašal, da posveča slovensko narodno delavstvo letošnji kongres jugoslovanski misli, državnemu in narodnemu edinstvu, ki je pogoj za upravni red ter gospodarski in socialni napredek. V nadaljnjem obširnem govoru je omenil stanje v državi pred 6. januarjem 1929., ko so stranke ovirale delo in na razvoj ter ogrožale celo obstoj te države, za katero smo se borili in ji prisegli zvestobo. Jugoslovanska narodna in državna misel je bila vedno program narodnega delavstva v Sloveniji. Ravno delavstvo potrebuje reda v državi, da se spoštuje zakon, da se vsakdo zaščiti pred krivico, da ni korupcije itd. 6. januar je odstranil vse nedostatke in ustvaril nove zdrave temelje za razvoj. Tudi delavstvo, in še v prvi vrsti ono, je pozvano, da utrdi narodno in državno zavest. Med težnjami narodnega delavstva je omenil vero v socialni napredek, popolno uvedbo starostnega in invalidnega zavarovanja, zaščito delovnega razmerja na temelju kolektivnih pogodb, svobodo strokovnega združevanja delavskih zbornic itd. Pri izvajanju vsega tega programa delavstvo ne sme biti pasivno. Podpirati mora z vsemi močmi stremeljenja države, zato odklanja internacionalizem in onem smislu, ki ustvarja narodno mlāčnost in indiferentnost, pasivnost namesto aktivnosti.

Pokret narodnega delavstva ima takoj popolno pravico do razmaha, zato zahteva od vsakogar in vedno uvaževanje in spoštovanje, posebno še pri izvrševanju programa, ki hoče moč in ugled naroda in države v čistem jugoslovanskem smislu. Naš pokret je pa podal tudi roko pokretu češkega narodnega delavstva. Oba pokreta sta v slovenskem delavstvu ustvarjala in utrjevala slovansko zavest, ki je v svetovni vojni prinesla toliko uspehov in jih bo prinesla tudi v bodoče. Zborovanje v Mariboru ni slučajno, ker hoče naš po-

vdariti potrebo, da dobi naš narodni živelj ob narodnosti in državni meji krepko oporo ter materijalno in socialno zaščito v narodni jugoslovanski misli. Naposled se je spomnil še Sokolstva in dejal, da mora biti vsak narodni delavec tudi Sokol. Svoj govor je končal z besedami: »Živela Jugoslavija, živel narodno in državno edinstvo, živel kralj, ki nam je iz SHS ustvaril Jugoslavijo in jo vodi v dobrobit naroda, živel vsi, ki so mu pri tem dobri in odkritosrčni pomočniki! Zdravo!« (Zivahno odobranje.)

Nato je bila predlagana in sprejeta resolucija.

S tem je bilo javno zborovanje zaključeno, sledilo pa je popoldne zborovanje delegatov, katero je v mali dvorani Narodnega doma otvoril in vodil predsednik Juvan, ki je podal predsedniško poročilo. Verifikacijski odbor je ugotovil, da je zastopanih 19 podružnic po 49 delegatih. Strokovno tajniško poročilo je podal tajnik Kravos in prečital tudi brzojavni pozdrav prvega podstaroste SKJ Gangla. Iz blagajniškega poročila, ki je bilo soglasno odobreno in ki ga je podal blagajnik Stopar je sledilo, da je imela zveza lani krog 180.000 Din dohodkov in krog 106.000 Din izdatkov. Sledile so nove volitve v Izvršilni odbor. Izvoljeni so bili: za predsednika (že 23-let) Rudolf Juvan; za I. podpredsednika dr. Joža Bohinca, za II. Vladislav Sajé iz Maribora; za tajnika Kravos, za blagajnika Stopar, v odbor p: I. Tavčar, Fr. Rupnik, A. Varšek, Tomc, Kralj in Bizjak. V upravni odbor: Kapla iz Litije, Ravnik z Jesenic, Jesenšek iz Zagorja, Germ iz Maribora, Blažek iz Ptuj, Derčar iz št. Pavla, Bolin iz Kranja, Dornik iz Trbovelj ter namestniki: Zulovec, Fink, Kavčič in Bertonec. Nadzorovalni odbor: Grašič, Sedlar, Vidic in Vouk. Naposled je bila na predlog dr. Bohinca sprejeta resolucija, ki predlaga, da se združijo vse narodne delavske zveze v Jugoslaviji v enotno federacijo.

Zvečer je bil v gornjih prostorih Narodnega doma še družabni večer, ki je istotako dobro uspel.

J. Hlebš

družba z o. z.

Ljubljana, Sv. Petra cesta 33

pleskarstvo in soboslikarstvo

155

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela, katera izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

Več masivnih orehovich spalnic

ugodno na prodaj. Ilustrirani katalog Din 35. Erman & Arhar, št. Vid nad Ljubljano.

Izdelovanje damske in moške konfekcije

Drago Gorup & Co., Ljubljana

Miklošičeva 14

Telefon 32-33

Naročila po meri se izvršujejo hitro in točno.

Prodaja na debelo in na drobno.

In mislil je:

»Pa vendar, saj nisem očetomoric. Nasprotno, iz otroške pijetete sem prelivl nečisto kri sovražnikov svoje domovine.«

XXIV.

Jetniške zarote ni hotelo biti konec. Štirideset devet obtožencev je sedelo na zatožnem odru. Mavricij Brotteaux je zavzemal desni konec v najvišji vrsti, častno mesto. Oblečen je bil v svojo suknjo bolhaste barve, ki jo je bil prejšnji večer skrbno okrtačil ter okrog žepa zakupal, ker jo je bil Lukrec na tem mestu v tako dolgem času močno ogolil. Poleg njega je sedela državljanka Rochemaure-ova, namazana, našminkana, da je vse strašno bodla v oči. Otca Longuemare-a so bili posadili med njo in dekle Athenaïdo, kateri so Madelone zopet dale mladostno svežost.

Žandarji so natrpali po klopek ljudi, ki jih Brotteaux in ostala trojica niso poznali in ki se morda tudi

med seboj niso poznali, a so bili vendar somišljeniki: parlamentarce, novinarje, bivše plemiče, meščane in meščanke. Grajanka Rochemaure-ova je opazila na protniški klopi Gamelina. Dasi ni bil odgovoril na njena nujna pisma, na njena ponovna poslanstva, je vendar še upala vanj; uprla je vanj prosoč pogled ter se trudila, da bi bila zanj lepa ter da bi vzbudila sočutje. Toda hladni pogled mladega činovnika ji je odvzel vsako iluzijo.

Zapisnikar je prečital obtožnico, ki je bila za vsakega posameznega obtoženca kratka, v celoti pa vendar dolga radi njihovega velikega števila. Razložil je v glavnih potezah zaroto, ki so jo kovali v ječah, da bi namočil Republiko v krvi predstavitev naroda in pariškega ljudstva; govorec o vsakem posamezniku, je čital:

»Eden najopasnejših povzročiteljev te ogabne zarote je mož z imenom Brotteaux, poprej plemeniti Otoški, pod tiranom davčni zakupnik. Ta individuum, ki je celo v časih tiranstva vzbujal pozornost s svojim razvratnim življenjem, je jasen dokaz, da so razuzdanost in zli nravi največji sovražniki svobode in sreče narodov: in res, ko je ta individuum dolgo razsiral javni denar ter izčrpal z razvratnostjo znaten del narodnega imetja, se je zvezal s svojo nekdanjo priležnico, državljanko Rochemaure-ovo, da bi dopisovala z emigranti ter izdajalsko informirala stranko v inozemstvu o stanju

našega denarstva, o gibanju naših čet, o valovanju javnega mnenja.

Brotteaux, ki je v tej dobi svoje malopridne eksistence živel v konkubinatu z neko prostitutko, ki jo je bil pobral v blatu Fromenteau-jeve ulice, z deklino Athenaïdo, je to z lahkoto pridobil za svoje namene ter jo navajal k temu, da je netila protirevolucijo z brezstidnimi vzkliki in nedostojno vzpodbudo.

Nekaj stavkov tega škodljivega človeka vam jasno označi njegove zavržene misli in njegov pogubni smoter. Govorec o domoljubnem sodišču, povzamem danes, da ga kaznuje, je dejal nesramnež: »Revolucjako sodišče je podobno igrokazu Viljema Shakespeare-a, ki vpleta v najbolj krvave prizore najbolj kosmate šale.« Neprenehoma je oznanjal brezboštvo kot najzanesljivejše sredstvo, da se ljudstvo izpridi in požene zopet v nemoralnost. V ječi Konsieržerije, kjer je bil zaprt, je obžaloval zmage naših hrabrih vojsk kot najhujšo nesrečo ter se trudil, da bi vrgel sum na najbolj patrijotične generale, pripisujoč jim tringomorske namene. »Bodite pripravljeni,« je dejal v svoji kruti govorici, ki jo pa le oklevaje ponavlja, »bodite pripravljeni, da vas nekoč kateri od teh mečenoscev, ki se jim imate zahvaliti za svoj spas, pogoltné vse, kakor je pogoltnil v basni žrjav žabe.«

In obtožnica je nadaljevala takole:

Iz kraljevstva biljonov in triljonov

Raziskovalci neznanih pokrajin so našli v notranjosti Brazilije in Avstralije plemena divjakov, ki ne poznajo in ne pojmujejo števil večjih od 6. Vse kar je 6 ali več, je pri njih toliko kot neskončno veliko. Za vsa tako »velika« števila imajo samo en pojem, katerega pa ne izražajo vedno samo z eno in isto besedo, temveč tudi z gesto n. pr. da se zagrabi za obema rokama za lase itd. (pleme Baccairi ob reki Xingu, dotoka Amazone). Človek dobi pri tem vtis, da se jim od »grozanskih« števil lasje ježijo.

Stari Rimljani, katerih kultura je bila na tako visoki stopnji, da se moderni študij prava začne pri rimskih institucijah, študij moderne strategije pri Caesarjevih taborih itd., niso imeli za števila preko 1000 posebnih znakov, ampak so jih morali opisati s pomočjo znaka »M« = tisoč. Beseda »milijon« = tisočkrat tisoč se je pojavila šele v 13. stoletju po Kristusu, vendar je še ni poznal veliki nemški računar Adam Riese, ki je živel v 16. stoletju. Beseda »milijarda« = tisoč milijonov se je pojavila šele tekom zadnjih sto let v področju financ. »Bilijon« = milijon milijonov in »trilijon« = milijon bilijonov ter »kvadrilijon« = milijon trilijonov itd. so še novejšega datuma, ko je znanost o makrokozmu (astronomija) in mikrokozmu (atomska teorija) rodila potrebo posebne oznake tako visokih števil.

Pojmovanje visokih števil je takorekoč znak kulture in inteligence. Današnji delavec ali kmet pojmuje natančno razliko med tisočimi in milijonom. Ne pojmuje pa razlike med milijonom in bilijonom, ker njegove vsakdanje potrebe ne zahtevajo računskih operacij s tako visokimi števili. Povprečen inteligent istotako in iz istih vzrokov ne pojmuje razlike med bilijonom in trilijonom itd., temveč so za njega vsa ta števila praktično »neskončno« velika, pravtako kot divjaku v pragozdu števila večja od 6.

Edino Indijci, kateri so iznašli naše praktične »arabske« številkice, so v svoji filozofski in teozofski naravi že zgodaj — več stoletij pred Kristusom, to je v časih Bude, poznali izredno velika števila. Vse, kar je vzvišeno in sveto, je ta narod skušal že od nekdaj izraziti z velikimi števili, kakor se vidi iz indijskih legend, pripovedk in narodnih eposov. Neki indijski kralj je premogel baje tisoč bilijonov diamantov. Ako računamo, da je tisoč njegovih diamantov tehtalo 1 kg, potem bi ta kralj rabil, da bi naložil vse svoje dragulje, ravno sto milijonov tovornih vagonov, kateri bi po svoji dolžini več kot 30 krat obkrožili zemeljski ekvator.

Pripoveduje se namreč, da je bil Buda tako vzoren oče, da je v cel vsega skupaj ravno šeststo milijonov, to je tristo-krat več kakor je trenutno vseh ljudi na zemlji. Koliko žena in koliko časa je rabil gospod Buda za tako lepo potomstvo, nam žalibog ni znano. — Vseh indijskih bogov je po neki indijski bajki natančno 24.000 bilijonov. Ker so bogovi abstraktna bitja, ne moremo dati prostorne slike za toliko božanstev. — V eni največjih in najgroznejših bitk, kar jih pozna indijska mitologija, se je bojevalo med drugim tudi 10.000 sekstilijonov opic. Ako bi vse te bojevitice opice spravili na kupec v obliki krogle, potem bi površina te krogle segala preko lune in solnca še daleč tja za planet Neptun in Pluto, katerega so šele pred kratkim odkrili.

Šahovsko igro je iznašel baje indijec Sessa Ebn Daher ter jo obrazložil svojemu kralju Shehram-u, kateremu je bila igra tako všeč, da je obljubil, da izpolni iznajditelju vsako željo. Ta je pa zahteval na videz malenkostno nagrado in sicer: eno pšenično zrno za prvo polje na šahovski deski, dva zrna za drugo, štiri za tretje, osem za četrto itd. vedno dvakrat večjo množino pšeničnih zrn za vsako sledeče po-

lje, katerih je, kakor znano, 64. Dobrotljivi kralj pa ni držal besede. Ko so namreč zračunali koliko pšenice zahteva iznajditelj šaha, so dobili število večje od 18 trilijonov. Ako bi to število pšeničnih zrn enakomerno raztresli po vseh kontinentih naše zemlje, bi dobili plast skoraj cm visoko.

Interesanten primer o velikih številih je tudi sledeči, kateri je računsko popolnoma analogen predhodnemu. Ako bi nekdo naložil ob času Kristusovega rojstva samo eno paro na obrestne obresti, bi njegov dedič bil danes vkljub devalvaciji denarja zelo premožen mož, napram kateremu bi bil ameriški dolarški milijarderji naravnost berači. Ako računamo obresti po 5% letno, bi znašala njegova vloga toliko kvintalov dinarjev, da bi morala imeti hranilnica, pri kateri je bila vložena ob Kristusovem rojstvu samo ena para, več kot milijardo tako velikih zlatih krogel, kakor je naša zemlja, ako bi hotela glavnicu z obrestmi vred v zlatu izplačati. Da danes ni na svetu tako velikega premoženja, je vzrok edino ta, da do najnovejšega stoletja kapital ni sodeloval v produkciji. Obresti tedaj niso bile gospodarsko opravičljive. Veljalo je geslo: numus numum parere non potest (mrtna stvar ne more ničesar roditi). Šele ko je kapital kot producirano produkcijsko sredstvo (Produziertes Produktionsmittel) vstopil v produkcijo, se je začelo premoženje rapidno večati. Edino v tem dejstvu moramo iskati vzroke ogromnemu napredku zadnjih 100 let, katerega tudi najpredrnejša fantazija ni mogla slutiti.

General Allen.

V Washingtonu je nedavno umrl general Allen, ki je služboval med vojno na jako odličnih in zaupnih mestih, po vojni pa je bil poveljnik an eriških čet na nemškem zasadenem ozemlju. General Allen je bil v svojem uradovanju strogo objektivni, kar mu priznava tudi nemško časopisje.

Poslovni napisi v Bolgariji

Bolgarski trgovci imajo navado, da nad svoje trgovine in obratne prostore ne obešajo desk, kjer se blišče v zlatih ali srebrnih ali rdečih ali belih črkah njihova imena, ampak imajo napisane le označbe, ki so z njihovo trgovino ali poslovalnico v kakih resnični ali namišljeni idejni zvezi. Treba je le iti na kratek sprehod n. pr. po ulicah bolgarskega glavnega mesta Sofija, pa najdeš več kot dovolj zanimivih napisov.

Pri nas beremo tu in tam napis »X. Y., tehnična pisarna.« V Sofiji se imenuje tehnična pisarna kratko »Arhimedes« (slaven matematič starega veka). Nad knjigarno visi napis »enciklopedijac« (splošna znanost), neki trgovec s kožami pa je napisal nad svoje podjetje »pri zlati kravici«. Dobro je uganil tudi izdelovalec krst, ki si je dal narediti napis »pri nebeškem rajcu. Urar ima napisano na svoji deski »pri

natančnem času«, trgovec s nogavicami pa si je izbral za svoj simbol »pri morju nogavice«.

Tudi imena raznih velikih svetovnih mest so jako priljubljena za napise — prav tako kakor pri nas.

Jako radi pa imajo bolgarski trgovci takozvane »aktualne« napise. Ko je »Zeppelin« prvič preletel ocean, so rastle v Sofiji trgovine z napisom »pri Zeppelinu« kot gobe po dežju. Tudi znana zamorska plesalka Josipina Baker je našla med bolgarskimi trgovci precej oboževalcev, ki so imenovali svoje trgovine njej v čast »pri Josipini Baker«. Tudi na znano filmsko dvojico, na Pata in Patachona, niso pozabili.

Kakor povsod po svetu tako tudi v Bolgariji trgovski posli ne gredo tako kakor bi to hoteli in želeli gospodje trgovci. Da bi pa ljudje le kako privabili v svoje trgovine, jako ljubijo napise »pri malem dobičku«, »pri skromnem dobičku« in podobno. Na neki trgovini je napisano »jaz imam vse«.

Gostilnice, ki jih vodijo večinoma Macedonci, se pa navadno imenujejo po tistih macedonskih mestih, odkoder so gospodarji doma, ali pa po raznih macedonskih junakih in bojevniki. V vsakem poslovnem prostoru pa visi slika cara Borisa, ker tako veleva zakon.

Predrzna stava

V Angliji je nedavno umrl vojvoda northumberlandski, dedič plemenitega imena in silnega premoženja. On ni nosil le vojvodskega naslova, ampak je imel pravico še nositi naslove »Carl Percy«, »earl Beverley«, »lord Lovaine« in »baron Alwice«. Vojvoda je bil potomec znane staroangleške plemenitaške rodbine. Njegov praded je bil Viljem Percy, vojvoda normanski, ki je skupaj z Viljemom Osvojevalcem I. 1066 prišel v Anglijo. Rodbina ima v Angliji mnogo grajščin, ogromna veleposestva in bogate rudnike, zlasti premogovnike. Kot lastnika rudnikov ga pa rudarji niso posebno radi imeli, ker je bil proti njim zelo trd. Politično je bil skrajno konservativen in hud protivnik socialistov. Vojvoda Northumberland je dočkal komaj 56 let. V svoji mladosti pa je uganil tudi marsi katero posebno. Tako je stavil enkrat za guvernerjem Kanade, da bo peš pretekel pot od Montreala do Otave, to je pot, ki je dolga 112 angleških milj ali 180 kilometrov. Vojvoda je res pretekel vso pot v treh dneh, vsak dan po 60 kilometrov, in je stavo dobil Olajšana pa mu je bila stava s tem, da ni tekel poleti, da bi ga bila morila vročina, ampak pozimi.

Komisija, ki preiskuje zapuščino polarnega raziskovalca Andréa-a

Od leve na desno nam kaže slika prof. Strindberga, prof. Hedrena in inženjerja Köhlerja. Komisijo je imenovala švedska vlada, da preišče vse beležke in zapisknike, ki so jih našli pri najdenem truplu raziskovalca polarnih krajev Andréa-a. Truplo Andréa-a so prepeljali z ladje »Bratvaag« na Švedsko.

Prva radio-brzojavka o srečnem prihodu francoških letalcev Cosles-a in Bellonte-a v Newyork

Francoska letalca, ki sta te dni srečno preletela atlantski ocean iz Evrope v Ameriko, so v Newyorku sprejeli z velikanskim navdušenjem. Zgorajšnja slika so prenesli po radiju iz Newyorka v London, od tam pa v Berlin. Slika nam kaže, kako nosi navdušena množica oba letalca na ramah.

Kako je nastal petrolej?

O nastanku petroleja še nimamo splošno priznane znanstvene teorije. Večina učenjakov je mnenja, da sega zgodovina petroleja milijone let nazaj, pravijo pa tudi, da je nastal petrolej iz masčobe prazgodovinskih rastlin in živali. Ko se je zemeljska skorja pretvarjala, so v posušenih delih morja ostale prazgodovinske živali in rastline, ki jih je polagoma zakril pesek, tako da zrak ni mogel več do njih.

Ker pa te rastline in živali niso prišle v stik z zrakom, niso strohnele. Pod silnim pritiskom zemeljske mase so nastali iz masčobe teh rastlin in živali petrolejski zakladi, ki jih danes izkoriščamo.

To je na kratko ena izmed teorij, s katero si razlagamo postanek petroleja. Popolnoma pa ta teorija tudi ne pojasnjuje postanka petroleja.

Petrolej je bil znan že v starem veku. Stari Egipčani so ga rabili kot »zemeljski vosek« za mazanje mrličev. Nekateri učenjaki trdijo tudi,

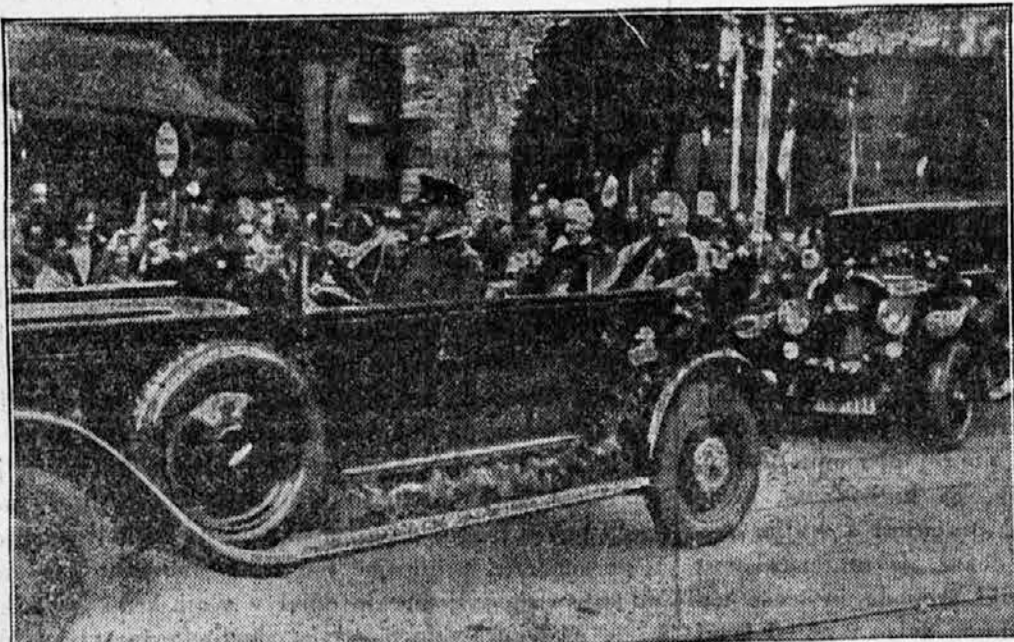
da so rabili petrolej v obliki asfalta pri zidanju babilonskega stolpa.

Za razsvetljavo so rabili olje najprej v starem Rimu, kjer so žgali olje iz Sicilije.

Svoj glavni pomen pa je dobil petrolej šele v moderni dobi, ko so ga začeli rabiti kot kurivo za stroje in še dandanes je eden največjih problemov moderne tehnike v tem, kako bi se dala vsa energija petroleja izkoristiti do kraja. To skušajo doseči na dva načina: z vedno večjim čiščenjem petroleja, ali pa s konstrukcij strojev, ki se jih da kuriti s surovim oljem.

Organizacija prodaje petroleja je dandanes razširjena po vsem svetu in petrolej razvažajo z vsemi modernimi prevoznimi sredstvi tudi v najbolj oddaljene kraje. V najnovejšem času pa je dobil poleg premoaga tudi petrolej hudega nasprotnika v elektriki na vodo.

Zahtevajte »Jugoslovana«

S katoliškega shoda v Münstru

V Münstru zboruje te dni 69. nemški katoliški shod. Take shode prirejajo v Nemčiji vsako leto pod imenom »Deutscher Katholikentag«. Nemških katoliških shodov se udeležujejo jako odlični politiki in visoki nemški državni uradniki. Naša slika nam kaže, kako se pelje papeški nuncij Orsenigo v okrašenem avtomobilu v spremstvu škofa Poggenberga s kolodvoru v mesto Münster.

20-letnica salvarzana

V Königsbergu (v vzhodni Prusiji) bo 7. septembra otvorjen kongres nemških naravoslovcev in zdravnikov. Pred 20 leti je na kongresu nemških naravoslovcev in zdravnikov poročal profesor Pavel Ehrlich o odkritju zdravila »salvarzan«, s katerim uspešno lečijo eno najbolj nevarnih bolezni (sifilide). Naša slika nam kaže profesorja Ehrlichja v njegovi knjižnici.